

A woman in a black swimsuit is shown from the back, with her long dark hair blowing in the wind. The background is a warm, orange-toned landscape, possibly a beach or dunes. The overall mood is dynamic and artistic.

umělci bezhranic

mezinárodní spolupráce

a mobilita v oblasti kultury

© Česká kancelář programu Culture

© Petra Hůlová

© Pavla Petrová

Hlavním cílem publikace, která se Vám dostává do rukou, je nabídnout umělcům, kulturním pracovníkům i studentům praktického průvodce při hledání možností podpory mobility a mezinárodních kulturních projektů, ať už prostřednictvím konkrétních programů či formou zapojení se do nadnárodních oborových organizací a sítí. Nabízíme Vám i základní přehled o možnostech výjezdů do zahraničí formou stipendií a rezidencí.

Svět sítí, programů a informačních portálů se velmi rychle rozvíjí. V naší publikaci jsme se snažili postihnout v danou chvíli to nejpodstatnější. Aktualizaci odkazů se budeme věnovat na našich webových stránkách **www.institutumeni.cz**.

Pokud v přehledech programů, sítí, organizací atd. postrádáte nějaký důležitý odkaz, budeme rádi, když nám dáte vědět na info@institutumeni.cz.

OBSAH

Úvod	7
Psát jinde <i>Petra Hůlová, spisovatelka</i>	8
Evropské programy	12
Informační portály EU na podporu mobility	19
Další informační portály	21
Mezinárodní kulturní organizace a sítě	25
Programy rezidencí a stipendia	45
Mobilita jako součást Evropské kulturní agendy <i>Pavla Petrová, členka pracovní skupiny Evropské komise pro mobilitu</i>	57
Studie na téma mezinárodní spolupráce a mobility	69

ÚVOD

V současné době je otázka mobility v kulturní oblasti velmi diskutovaným tématem, a to především na úrovni Evropské unie. Mobilita v uměleckém světě však není nic nového pod sluncem – po celou lidskou historii mělo cestování ústřední význam pro jakoukoliv uměleckou tvorbu, neboť potřeba svobodné tvorby pevně spjatá s potřebou svobodného cestování a poznávání jsou pro umělce jedněmi z hlavních motivačních faktorů tvorby.

Pro umělce a další pracovníky v oblasti umění a kultury představuje mobilita především možnost osobního kontaktu, který je i v době elektronických médií (webové stránky, e-mail, videokonference, sociální sítě) naprosto nenahraditelným a klíčovým prvkem jakékoliv kvalitní spolupráce na mezinárodní úrovni. Mobilita umožňuje realizaci zahraničních turné, vývozu tvorby, vytváření společných projektů, přináší možnost zapojit se do sítí (networků) nebo účastnit se tzv. uměleckých rezidenčních pobytů (artist-in-residence, AiR). Konkrétními přínosy mobility jsou nové vize a nové zdroje inspirace, vzájemné poznávání a výměna zkušeností/know-how, rozvoj mezinárodní kariéry, kulturní diverzita a mezikulturní dialog (rozvoj schopnosti vzájemného respektu, tolerance, komunikace a otevřenosti) a v neposlední řadě tvorba nových pracovních příležitostí.

Specifikem, které se objevuje počátkem 20. století, se kromě stále častější a lépe organizované výměny uměleckých artefaktů a umělců (výstavy, zahraniční hostování hudebních a divadelních souborů, turné atd.) stávají rezidenční prostory. Umělec se stává hostem některé kulturní organizace (obvykle v zahraničí), v níž po určitou dobu působí a realizuje – často ve spolupráci s místními umělci – svůj umělecký záměr. Smyslem rezidencí je tak poskytnout umělci čas, klid a soustředění na tvorbu; pro řadu především mladých umělců jsou rezidence navíc jedinečnou příležitostí spolupracovat se svými kolegy v zahraničí a získat nové zkušenosti, možnost prezentace tvorby, více publicity...

PSÁT JINDE

Petra Hůlová

Kdo opravdu potřebuje tvořit, najde si potřebný čas a prostor vždy. O víkendech, v přestávkách na oběd přikusuje bagetu, po pracovní době ve své kanceláři.

Zatímco okna těch vedlejších jedno po druhém zhasínají, v tom jejím se pořád svítí. Pracuje tu na svém díle, vše ostatní teď počká. Jindy to fuká po večerech. Dvě tři hodiny než se klávesnice ponoří do mlhy ospalosti a písmena začnou poskakovat po svém, než se jí rozpláče dítě, než jde spát. Zítra to může zkusit s propisovačkou v tramvaji cestou do práce. Vypočítala, že za dvacet minut by stihla napsat i půl odstavce. Teoreticky. Jedna stránka jí trvá něco kolem tří hodin, devět jízd tramvají by na ní mělo stačit. Dvěstěstránková kniha by tak mohla vzniknout během tisíce osmi set tramvajových jízd, což vzhledem k tomu, že jezdí dvakrát denně, znamená dva a půl roku práce. Tři, pokud se započítají víkendy a nějaké to volno. Tři roky na román, to nezní špatně. Teoreticky. Prakticky jí to nejde. Začít psát, jen co se zavřou tramvajové dveře a skončit, když se rozbzučí pípadlo. Vvystupujte, je totiž holé šílenství.

Teoreticky se dá všechno. Tvořit kdykoli a kdekoli, protože když to nejde, bude to jistě jen výmluva, a někdy je to opravdu tak. Kdo by si přece chtěl dobrovolně osedět zadek tak, že na něm pak má mozol velikosti palačinky a navíc s tak nejistým výsledkem jako je ze své podstaty literární tvorba? A tak se autoři vymlouvají na nedostatek času, rodinu nebo zaměstnání. Všednodenní ždímačku povinnostmi, která múzám ne nechá vzlétnout a drží je za křídla pěkně při zemi. Tu a tam se sice každému naskytne hodinka, dvě nebo celé volné odpoledne, jenže háček je v tom, že součet času, rozsekaného na plátkový sýr, co je jako v housce stisknutý mezi povinnostmi, se nerovná času typu cihla Eidam vcelku. Dvě a dvě prostě v tomhle případě nejsou čtyři. Ať si autory a autorky kdo chce obviňuje z marnění času, na nějž by určitě ještě rádi dostali nějaký ten příspěvek z eurofondu kultury, nedostatek času na práci nemusí být jen výmluvou líného vykuka chytrolína.

Někdy je to docela těžké někomu vysvětlit. Že když uprostřed práce na textu zazvoní telefon, nekrátí se tím psací čas jen o pět minut hovoru, ale o mnohem déle. Než se totiž autor znovu ponoří do příběhu a pochyťá nitky, co se mezitím rozutekly do všech stran, zbytek odpoledne je pryč a denní světlo střídá frustrace. Jen potvrzuje spisovateli to, co už beztak věděl a mnozí mu to říkali. A sice, že tu knihu nikdy nedopíše, protože na to nemá. A přitom to jediné, co mu možná schází, je nerušený čas. Ten vcelku, toho na kusy rozbitého má po krk. Měl by někam na chvíli odjet, ví to. Ale kam?

Čtyři z mých pěti knih vznikly v zahraničí. Ta první u rodičů v bytě, když byli přes léto pryč. Autory, kteří dokážou psát mezi každodenním obstaráváním, prací a pochůzkami, obdivuji. Neumím to. Říkat kdyby je ošemetné, ale kdyby nebylo mých cest a pobytů někde pryč, pochybuji, zda bych vůbec kdy něco delšího dokončila. Bez bubliny izolace, která umožňuje soustředění, s časem, který se zdá bez hranic alespoň po dobu toho měsíce nebo dvou, kdy konečně není třeba neustále překlíkávat mezi světem tady a světem tam, kde žijí románové postavy, a i v čase, kdy se o nich zrovna nepíše, o nich lze bez ustání bloumat. Při bezcílných procházkách, které nemíří na poštu, do banky ani na sociálku a při nichž se víc než kdy jindy v hlavě cosi rodí a bobtná. Těsto příběhů, z nichž se hnětou charaktery, loutky hýbající mou hlavou stejně jako já hýbu jejich rukama a nohama. Společný orchestrion, společná věc.

Tvůrčí pobyty jinde ale nejsou jen růžovou zahradou vidin, které se samy předhánějí celé šťastné z té nebyvalé svobody. Nejsou tím pro mě vlastně téměř nikdy. Mnohem spíš se podobají drtičce, co z hroznů lisuje víno, je-li, pokud ne, pak patok, není úniku. Pobyty v zahraničí jsou nejen způsobem, jak přijít ke spojitému času bez povinností a ruchů, ale také bičem, který si pletu sama na sebe. Záměrně se jimi zaháním do kouta, abych tam sama sebe palcem přitlačila ke zdi. Protože v bytě nebo pokoji, který mi po dobu stipendia patří stejně jako veškerý můj tamní čas, se prostor na výmluvy ztenčuje do čárky úšklebku: zvládneš to? Není se totiž už na co vymlouvat. Kde, když ne tady? Protože pokud ne tady, v klidu a přepychu volnosti, tak ne ani dlouho nikde jinde a navíc s vědomím, že si za promarněnou příležitost můžu sama. Neboli řečičky stranou a hurá ke stroji přesvědčit se, jestli to, co nosím v hlavě, není blud nebo jen pouhá banalita. Bez toho, abych se do textu pustila, to totiž nezjistím. Osnovy nebo předběžné mapy děje, to mi ni-

kdy nešlo a neumím to. Dokud text nepíši, nevím o něm nic bližšího než o filmu, který mi někdo kdysi zběžně vyprávěl, než o písni, která mě dojala, ale proč a čím jsem dávno zapomněla. Je to právě podstata toho filmu a té písně v mojí hlavě, čemu se ve slonovinové věži tvůrčího pobytu většinou snažím přijít na kloub. Jindy totiž vždycky existuje důvod, proč to odložit. Nejpříjemnější ze všeho je totiž hýčkat si pouhou představou. Kochat se obrazy a útržky vět, které by mohly být napsány, jen kdyby na to byl čas, jehož se bohužel a díkybohu nedostává. Když je ale najednou tu, začíná bitva o život. O sebe samou, o dítě textu, všechno ostatní ztrácí v tu chvíli na důležitosti.

Tvůrčí stipendia jsou maratony, na které se dlouho předtím připravuji. Neplýtvám energií a šetřím se jako sportovec poslední dny před maratonem. Víím, že tam totiž půjde o všechno. Bylo tomu tak v Berlíně, ve Volezelle v Belgii i v Amsterdamu.

Ale nejde jen o psaní. V Berlíně v Literarisches Colloquium Berlin, ve velké vile u jezera na kraji města, jsem se kromě psaní také začala učit polsky. O patro výš nad mojí pracovním měl totiž svůj pokoj Mirek Nahacz, jeden z nejnadějnějších polských spisovatelů nejmladší generace. Před dvěma lety spáchal sebevraždu. Na hovory s ním a společné večerní cesty S-Bahnem do Berlína ale nikdy nezapomenu stejně jako na terasu oné vily, kde jsme spolu s ostatními autory sedávali a diskutovali, zatímco půl hlavou byl každý pořád se svým textem.

Díky měsíčnímu pobytu ve Volezelle, malé vesnici s přízračným statkem jak z Hitchcocka, jehož majitelka jej propůjčovala autorům, jsem se seznámila s německou spisovatelkou Tanjou Dückers. Pokoje jsme měly přes chodbu. Ve společné kuchyňce jsme probíraly psaní i politiku, o poněkud ponurém statku jsme vymýšlely strašidelnou historii na pokračování a společně se pak ztrácely na belgickém venkově při dlouhých vyjíždkách na bicyklech.

V Amsterdamu mělo kolo úlohu doslova magickou. Projíždky po chladných lednových amsterdamských parcích, tenkrát doslova roztáčely kola příběhu v mé hlavě. Bez bicyklu jakoby tam snad ani nešlo psát. V onom bytě na náměstí Spui, dunicím tramvajemi, po polské spisovatelce Olze Tokarczuk v něm zbyly špunty do uší. A na dřevěném patře, kde jsem spala, déšť při bouřce rámusil o střechu tak, že jsem v úzkosti lezla pod peřinu, jako bych místo v centru metropole ležela někde za pecí na šumavské chalupě.

V Amsterdamu jsem dopsala svou poslední knihu *Stanice Tajga*. Psát jsem ji začala o půl roku dříve cestujíc na Sibiři na vlastní pěst od města k městu. Na to, aby člověk psal v klidu mimo domov, pobyt v domě pro literáty nutně nepotřebuje. Většinou je to ale velká pomoc. Především finanční, ale nejen to. A proto za těch několik příležitostí, psát v klidu někde jinde, jsem a nepřestanu být vděčná.

EVROPSKÉ PROGRAMY

Podpora mobility a mezinárodní spolupráce je součástí mnoha programů Evropské unie. Pro přímou podporu oblastí umění a kultury existují v současné době dva programy (Culture a Media 2007). Nicméně pro získání grantu na projekty s kulturním rozměrem je možné využít i další programy, které nejsou na oblast kultury primárně zaměřeny. Kulturní rozměr včleňuje Evropská unie i do mnoha jiných ze svých politik, jako je vzdělávání, výzkum, podpora nových technologií a informační společnosti nebo sociální a regionální rozvoj. Konkrétní nástroje pro podporu kulturních aktivit v rámci EU lze nalézt v rámci tzv. komunitárních programů i strukturálních fondů.

Pozn.: V následujícím přehledu jsou uvedeny i některé programy, které nejsou v kompetenci EU.

Komunitární programy

Komunitární programy koncipuje a spravuje Evropská komise. Jejich cílem je podpořit mezinárodní spolupráci partnerů ze zemí, které mají přístup k jednotlivým programům. Ke všem programům jsou zřízeny české kanceláře, které slouží jako informační, konzultační a ve většině případech i realizační místa. Programy jsou vytvářeny zpravidla na období 7 let.

■ Program Culture

Program, koncipovaný na období let 2007–2013, je určen pro částečné financování především mezinárodních projektů ze všech oblastí kultury s výjimkou audiovizí. Hlavním cílem je podpořit evropské občanství prostřednictvím rozvoje kulturní spolupráce mezi tvůrci, kulturními aktéry a kulturními institucemi v zemích účastnících se programu. Mobilita umělců, kulturních pracovníků a uměleckých děl je prioritou programu.

Výběr z nabídky programu

1.1 Dlouhodobé mezinárodní projekty (povinná účast 6 organizací ze 6 různých zemí, grant ve výši max. 50 % nákladů, 200–500 tis. €/rok, doba trvání 3–5 let, uzávěrka 1. října)

1.2.1 Krátkodobé mezinárodní projekty (povinná účast 3 organizací ze 3 různých zemí, grant ve výši max. 50 % nákladů, 50–200 tis. €, doba trvání max. 24 měsíců, uzávěrka 1. října)

1.3 Akce spolupráce se třetími zeměmi, projekty jsou zaměřené na určité území, které stanoví Evropská komise (povinná účast 3 organizací ze 3 různých zemí + 1 organizace ve třetí zemi, grant ve výši max. 50 % nákladů, 50–200 tis. €, doba trvání max. 24 měsíců, uzávěrka 1. května). Třetími zeměmi se rozumí země, které nemají přístup do programu.

www.programculture.cz

■ **Media 2007**

Program podporuje činnosti ve fázi přípravy audiovizuální výroby (vzdělávání, vývoj) a ve fázi následující po ní (distribuce, propagace). Dotace jsou určeny nezávislým evropským společností z oboru audiovizuální výroby maximálně do výše 50 %.

[Výběr z nabídky programu](#)

Media Training – podporuje vzdělávací programy a kurzy, které umožňují evropským profesionálům z oblasti audiovizuální výroby získat další dovednosti ve svém oboru, a zlepšit tak své možnosti a konkurenceschopnost na mezinárodním trhu.

Media International – program se zaměřuje na širokou mezinárodní spolupráci v audiovizuální odvětví a klade si za cíl posílit kulturní a obchodní vztahy mezi evropským filmovým průmyslem a filmovými tvůrci z třetích zemí. Od roku 2011 bude realizován program Media Mundus.

MEDIA Promotion – Market Access – financuje organizace pořádající filmové trhy a další fóra, kde se mohou vzájemně setkávat filmoví profesionálové.

www.mediadesk.cz

■ **Eurimages**

Fond Rady Evropy na finanční podporu koprodukce, distribuce, promítání a digitalizaci evropských filmů. V evropských zemích, které nemají přístup do programu MEDIA, podporuje fond také distribuci zahraničních evropských filmů.

Česká televize – Centrum převzatých pořadů, Zuzana Kopečková

140 70 Praha 4-Kavčí hory, T 261 137 358, E zuzana.kopeckova@ceskatelevize.cz

■ Program celoživotního učení / Lifelong Learning Programme

Comenius – předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělání (včetně aktivit eTwinningu).

Erasmus – mobilita a spolupráce ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě. Program je určený pro vysokoškolské studenty, pedagogy a pracovníky; zapojit se mohou vysoké školy, vyšší odborné školy a zprostředkovatelské organizace.

Leonardo da Vinci – je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby všech osob účastnících se odborného vzdělávání a odborné přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání a přípravu. Žádat o grant může právnická osoba, která působí v oblasti vzdělávání, nebo neziskové a nevládní organizace.

Grundtvig – zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby dospělých a na instituce a organizace nabízející nebo podporující tento typ vzdělávání. Program podporuje také mobilitu osob, projekty partnerství, workshopy, dobrovolnictví, multilaterální projekty, tematické sítě nebo přípravné návštěvy.

Průřezový program – skládá se ze čtyř hlavních činností: spolupráce a inovace politik, podpora studia jazyků, informační a komunikační technologie a šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního učení.

Jean Monnet – zaměřuje se na podporu výuky, výzkumu a diskuze v oblasti studií evropské integrace na úrovni vysokoškolských institucí.

www.naep.cz

■ Erasmus Mundus II

Program pro zlepšování kvality vysokého školství a pro podporu mezikulturního porozumění. Účelem programu je podpořit evropské vysokoškolské vzdělávání, přispět k rozšíření a ke zlepšení profesních vyhlídek studentů a podpořit mezikulturní dialog prostřednictvím spolupráce s mimoevropskými zeměmi. Je zaměřený na podporu magisterských a doktorských programů.

www.naep.cz

■ **Tempus IV**

Program podporující modernizaci vysokého školství v partnerských zemích (z regionů východní Evropy, centrální Asie, západního Balkánu a Středozemního moře) prostřednictvím spolupráce a partnerství vysokých škol. Program není určen individuálním žadatelům.

www.naep.cz

■ **SCIEX-NMSch**

Úkolem programu je snížení sociálních a ekonomických nerovností v rozšířené EU pomocí posilování vědeckých kapacit a posilování spolupráce ve vědě mezi 8 novými členskými státy (ČR, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko) a Švýcarskem. Fond na stipendia je určen doktorandům nebo post-doktorandům (tzv. Junior Researcher) působícím na instituci, která je oprávněným žadatelem programu.

www.sciex.ch **www.naep.cz**

■ **Fondy EHP a Norska – Fond na podporu spolupráce škol**

Fond podporuje spolupráci mezi vzdělávacími institucemi v ČR a vzdělávacími institucemi na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku. Je mimo jiné možné žádat o grant individuální mobility (hrazení pobytů ve vzdělávacích institucích na Islandu, Lichtenštejnsku nebo Norsku) nebo podporu spolupráce v oblasti vzdělávání (grant na přípravu seminářů, workshopů, konferencí, vybudování společné sítě).

www.naep.cz

■ **Bilaterální spolupráce v oblasti vzdělávání**

Atlantis: spolupráce států EU a USA v oblasti VŠ vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy. Program podporuje mobilitu studentů, členů akademického sboru a administrativních pracovníků.

EU–Canada: spolupráce států EU a Kanady v oblasti VŠ vzdělávání a odborné přípravy. Program podporuje mobilitu VŠ studentů.

EU–Japan: tvorba společných magisterských programů konsorcií VŠ institucí z EU a Japonska.

EU–Australia: spolupráce států EU a Austrálie v oblasti VŠ vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy.

EU–New Zealand: spolupráce států EU a Nového Zélandu v oblasti VŠ vzdělávání.

EU–Korea: spolupráce států EU a Korejské republiky v oblasti VŠ vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy.

www.naep.cz

■ ALFA III

Součástí EuropeAid, podporuje spolupráci států EU a Latinské Ameriky v oblasti VŠ vzdělávání.

www.naep.cz

■ Mládež v akci

Program je otevřen všem mladým lidem bez ohledu na úroveň jejich vzdělání nebo sociální či kulturní původ s důrazem na věkovou skupinu 15–28 let a pracovníkům s mládeží. Podporuje mezinárodní výměnu mládeže, evropskou dobrovolnou službu, iniciativy mládeže a aktivity zaměřené na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží.

www.youth.cz

■ 7. Rámcový program

Jedná se o hlavní program EU pro výzkum a technologický rozvoj. Podporuje vědecko-technické projekty, vědeckou spolupráci a mobilitu vědeckých pracovníků.

www.fp7.cz

■ Evropa pro občany

Cílem programu je přiblížit EU občanům členských států a zároveň prostřednictvím mezinárodních projektů posílit jejich pocit sounáležitosti s EU. Program podporuje mobilitu pracovníků občanského sektoru a mobilitu občanů.

www.euroskop.cz

■ Programy vnější spolupráce (EuropeAid)

Evropská komise vytvořila strategie podpory jednotlivých regionů světa. V případě zemí sousedících s EU jsou dvoustranné vztahy založeny na dohodách o přidružení a na akčních plánech evropské politiky sousedství. V rámci programu vnější spolupráce je možné žádat také o grant na kulturní projekty, a to v následujících regionech: Afrika, Karibik a Tichomoří (ACP) – podpora kulturních projektů v oblasti filmu a kreativních průmyslů; Asie, Latinská Amerika, Střední východ, sousední země EU na jihu a východě; Partnerství s Ruskem.

http://ec.europa.eu/europeaid/index_cs.htm

■ Nadace Anny Lindhové

Nadace pro spolupráci v oblasti Středozevního moře. Podporuje dialog a porozumění mezi kulturami, a to prostřednictvím spolupráce občanské společnosti v regionu EU a Středomoří.

www.euromedalex.org

Česká kancelář sídlí v Ústavu mezinárodních vztahů

www.iir.cz

Strukturální fondy (SF)

Pozn.: Je dobré vědět, že obecně pro SF platí, že největší podíl finanční podpory pro oblast kultury ze strany EU nepochází z přímé podpory kulturního sektoru prostřednictvím komunitárních programů (Culture, Media 2007), ale právě prostřednictvím SF. Tento podíl činí cca 80 %. Koncipování SF ve vztahu ke kultuře zaznamenalo zásadní vývoj teprve v posledních letech a především během jednání o nové programové koncepci SF na období let 2007–2013. V kontextu SF je nutné vnímat pojem kultura ve velmi širokém záběru a je nutné se naučit pracovat s termíny jako jsou kulturní cestovní ruch, rozvoj lidských zdrojů související s oblastí vzdělávání, kulturní, resp. kreativní průmysly, sociálně kulturní aktivity apod.

Mobilita a mezinárodní spolupráce jsou v současném programovém období SF tématem především cíle Evropská územní spolupráce, který podporuje přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci regionů.

Operační programy **přeshraniční spolupráce** se týkají vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státě. Pro Českou republiku tak existují operační programy pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem.

Operační program **Meziregionální spolupráce** je společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko. Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky.

Pro operační program **Nadnárodní spolupráce** je EU rozdělena do několika zón, přičemž Česká republika patří do zóny Střední Evropa – program tak sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a s částí Ukrajiny. Program se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a veřejnými institucemi s cílem výměny a přenosu zkušeností především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů.

www.strukturalni-fondy.cz

INFORMAČNÍ PORTÁLY EU NA PODPORU MOBILITY

■ **European Cultural Portal**

Portál Evropské komise poskytuje informace o kulturních aktivitách Evropské unie (kulturní politika, financování, studie).

http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

■ **Eures**

Informační systém podporující volný pohyb pracovních sil po Evropě (státy EU, EHP a Švýcarsko).

<http://portal.mpsv.cz/eures/>

■ **Your Europe**

Informační přehled zaměřený na praktické formality, které by měly být splněny před odjezdem a po příjezdu do hostitelské země. Obsahuje informace o vstupních procedurách, právech na pobyt, sociálním zabezpečení atd.

<http://ec.europa.eu/youreurope>

■ **MISSOC – Social Protection Systems in Member States**

Portál Evropské komise s informacemi o sociálním zabezpečení v členských zemích EU.

http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/missoc_en.htm

■ **Ploteus**

Cílem portálu je pomoci studentům, uchazečům o zaměstnání, zaměstnancům, rodičům, poradenským pracovníkům a učitelům nalézt informace o studiu v Evropě.

<http://ec.europa.eu/ploteus/>

■ **Euraxess/České centrum pro mobilitu**

Informační centrum pro mobilitu vědeckovýzkumných pracovníků poskytuje zahraničním pracovníkům pomoc a poradenství v souvislosti s jejich plánovaným pobytem v hostitelské zemi EU.

www.euraxess.cz

■ **Europass**

První jednotný celoevropský soubor dokladů o vzdělání, osobních kompetencích, jazykových dovednostech, odborné kvalifikaci a pracovních zkušenostech jejich držitele.

www.europass.cz

■ **Eurodesk**

Informační síť, která působí ve 30 zemích. Umožňuje mladým lidem a pracovníkům s mládeží snadný a rychlý přístup k evropským informacím.

www.eurodesk.cz

■ **Euroguidance**

Síť zaměřená na podporu odborné poradenské veřejnosti a na podporu mobility. Organizuje odborné konference, semináře či studijní setkání v ČR i zahraničí a umožňuje výměnu zkušeností a osvědčených postupů s jinými evropskými zeměmi.

www.euroguidance.cz

DALŠÍ INFORMAČNÍ PORTÁLY

■ **Kulturní politiky a trendy**

Kompendium kulturních politik a trendů zpracovávané organizací **ERICarts** pod záštitou **Rady Evropy**. Rada Evropy také provozuje platformu CultureWatchEurope Platform (CWE), jejímž cílem je propagace kultury jako základu demokracie.

www.culturalpolicies.net **www.ericarts.org** **www.coe.int/culture**

■ **LabforCulture.org**

Platforma Evropské kulturní nadace o evropském umění a kultuře. Portál je přístupný v 6 jazycích. Nabízí informace o kulturní spolupráci, možnostech financování a kontakty na sítě a organizace. Zaměřuje se také na využití nových technologií.

Z iniciativy nadace vznikl i portál Rhiz.eu – discover, tell, share, play, zaměřený na sdílení informací. Informace o organizacích, lidech, projektech atd. jsou vkládány uživateli.

www.labforculture.org **www.eurocult.org** **www.rhiz.eu**

■ **Citizensofculture.net, artcitizens.net, artacademia.net**

Virtuální síť umožňující sdílení informací, určené pro profesionály z oblasti kultury, výtvarníky/designéry a výtvarné akademie.

www.citizensofculture.net **www.artcitizens.net** **www.artacademia.net**

■ **Culture.info**

Portál poskytuje informace o možnostech financování, pracovních příležitostech, konferencích, veletrzích, kulturních projektech a řadě dalších témat.

www.culture.info

■ **Mobile.home Helpdesk**

Projekt odborové organizace Pearle poskytující informace o administrativních, právních a sociálních aspektech mobility v oblasti performing arts v EU.

www.pearle.ws/mobilehome/helpdesk/

■ **On-the-Move.org**

Portál věnovaný profesionální mobilitě v oblasti divadla, tance, hudby a dalších oborech performing arts. Obsahuje mimo jiné informace o grantech, programech, nabídkách spolupráce.

www.on-the-move.org

■ **EAO – European Audiovisual Observatory**

Evropská audiovizuální observatoř, zřízená Radou Evropy, obsahuje statistiky o audiovizuálním průmyslu EU, legislativu, databáze fondů a programů finanční podpory audiovizuálních projektů, návštěvnost kin atd.

www.obs.coe.int

■ **EHN – European Heritage Network**

Evropská síť kulturního dědictví je informačním systémem soustřeďujícím informace o veřejných službách ve věci ochrany kulturního dědictví v Radě Evropy. Na jejím webu v sekci Selected Links – Themes přehled nejvýznamnějších mezinárodních organizací památkové péče a příbuzných oborů.

www.european-heritage.net/sdx/herein/index.xsp

■ **Kulturní instituce střední a východní Evropy**

Informační projekt organizace KulturKontakt Austria.

www.cee-culture.info

■ **Triangle Arts Trust**

Síť umělců a organizací zaměřená na vizuální umění, podporuje názorovou výměnu, mobilitu umělců s důrazem na vývoj a profesní rozvoj.

www.trianglearts.org

■ **Japan's AiR**

Portál zaměřený na rezidenční pobyty v Japonsku. Součástí portálu je i obsáhlý seznam rezidenčních programů z celého světa.

www.jpff.go.jp/air

■ **Art&Education**

Informační portál zaměřený na oblast výtvarného umění a vzdělávání. Šíří informace o výstavách současného umění, publikacích, sympoziích a volných akademických místech.

<http://artandeducation.net>

■ **AIA – Akademická informační agentura**

Shromažďuje, zpracovává a rozšiřuje informace o možnostech vzdělávání českých občanů (zejména vysokoškolských studentů, postgraduátů a pedagogů) v zahraničí.

www.zahranici-stipendium.cz

■ **Scholarshipnet**

Rozsáhlý portál určený pro vyhledávání pregraduálních a postgraduálních a postdoktor-ských stipendií. Portál také zveřejňuje aktuální nabídky přesně specifikovaných vyspa-ných stipendií na univerzitách a ve výzkumných centrech po celém světě.

www.scholarshipnet.info

■ **Open International Scholarship**

Přehledný vyhledávač stipendií pro studenty hledající studijní příležitosti v Evropě, v USA i jinde.

www.openscholarship.info

■ **EAIE – European Association for International Education**

Evropská asociace pro mezinárodní vzdělávání je nevládní organizací podporující a stimuluje mezinárodní aspekt vyššího vzdělání v Evropě formou evropské i globální mobility s více než 1 800 individuálními členy. Pomáhá v navazování kontaktů. Na jejím webu je databáze vzdělávacích asociací, sítí, nadací a programů, včetně možnosti vyhledávání partnerů.

www.eaie.org

■ **Databáze stipendií a výzkumných grantů v Rakousku**

www.grants.at

MEZINÁRODNÍ KULTURNÍ ORGANIZACE A SÍŤ

kulturní politika

■ **CAE – Culture Action Europe (dříve European Forum for Arts and Heritage, EFAH)**

Organizace se sídlem v Bruselu, která hájí zájmy umělců a kulturních organizací v Evropské unii. Jejím cílem je prosazovat zájmy neziskového sektoru v rámci evropské kulturní politiky a financování. Členem se může stát jakákoliv kulturní organizace (na místní, regionální, národní nebo evropské úrovni), která chce vědět, co se děje a chce být zapojena do dění na úrovni EU. CAE zastupuje obory divadla, tance, hudby, vizuálního umění, uměleckého managementu, vzdělávání a další obory s přesvědčením, že kulturní spolupráce je pro Evropu důležitá.

www.cultureactioneurope.org

■ **IFACCA – International Federation of Arts Councils and Culture Agencies**

Celosvětová síť ministerstev kultur a uměleckých rad (arts councils). Podporuje sdílení zkušeností a znalostí s cílem podporovat umělce, umělecké organizace a umělecké komunity.

www.ifacca.org

■ **Les Rencontres – Association of European Cities and Regions for Culture**

Asociace evropských měst a regionů pro kulturu je otevřené fórum pro volené zástupce místních samospráv s cílem jejich aktivního zapojení do evropské kulturní politiky. Asociace zprostředkovává výměnu zkušeností s kulturními a vzdělávacími politikami na místní, národní a evropské úrovni.

www.lesrencontres.eu

■ **Banlieues d'Europe**

Sít představitelů měst, expertů, kulturních pracovníků a umělců, kteří pracují v sociálně znevýhodněných oblastech, např. na předměstích.

www.banlieues-europe.com

■ **Culturelink Network**

Sít sítí pro výzkum a spolupráci v oblasti rozvoje kultury.

www.culturelink.org

vzdělávání

■ **ENCATC – European Network of Cultural Administration Training Centres**

Evropská síť institucí vyššího vzdělávání a školicích center pro oblast kulturního managementu a kulturní politiky podporující organizace ve střední a východní Evropě v jejich úsilí o změny v managementu umění, kultury a médií. Jedná se o platformy pro výměnu zkušeností, diskusi a komparativní výzkum.

www.encatc.org

■ **ELIA – The European League of Institutes of the Arts**

Organizace zastřešující přibližně 350 vyšších vzdělávacích institucí ve všech oblastech umění.

www.elia-artschools.org

■ **InSEA – International Society for Education Through Art**

Mezinárodní organizace zastupující lektory výtvarného umění podporuje mezikulturní porozumění a spolupráci na projektech uměleckého vzdělávání.

www.insea.org

divadlo a tanec

■ IETM – Informal European Theatre Meeting

Nejznámější světová síť pro oblast divadla. Jejím cílem je podněcovat spolupráci a komunikaci, výměnu informací a know-how, prezentaci příkladů dobré praxe. Členy jsou profesionální organizace z různých oborů (divadlo, tance, hudební divadlo, nové víceoborové formy – performance, instalace, film a video...) a různých typů jako např. kulturní prostory, producenti, festivaly, skupiny, výzkumná a vzdělávací centra, sítě, asociace.

www.ietm.org

■ ITI – International Theatre Institute

Mezinárodní nevládní divadelní organizace, jejímž cílem je podporovat mezinárodní výměny v oblasti teoretických znalostí a praktických zkušeností v divadelním umění, a to organizováním a podporou divadelních festivalů, iniciací odborných seminářů a symposií.

www.iti-worldwide.org

České středisko ITI **www.divadlo.cz/iti**

■ AICT – International Association of Theatre Critics

Mezinárodní organizace divadelních kritiků sdružuje více než 2 000 divadelních kritiků a má na 50 národních sekcí. Členem AICT za Českou republiku je Sdružení českých divadelních kritiků (SČDK).

www.aict-iatc.org

■ ASSITEJ – International Association of Theatres for Children and Young People

Mezinárodní organizace divadel pro děti a mládež, jejímž cílem je pomáhat rozvoji divadla pro děti a mládež – výměnou zkušeností, pořádáním studijních zájezdů skupin i jednotlivců.

www.assitej-international.org

České středisko ASSITEJ **www.divadlo.cz/assitej**

■ **OISTAT – International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians**

Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků.

www.oistat.org

České středisko OISTAT **www.divadlo.cz/cosdat/**

■ **UNIMA – Union Internationale de la Marionette**

Mezinárodní unie loutkářů je nevládní organizace přidružená k UNESCO.

www.unima.org

České středisko UNIMA **www.divadlo.cz/unima**

■ **SIBMAS – International Association of Libraries and Museums of the Performing Arts**

Mezinárodní organizace divadelních knihoven a muzeí. Jejím cílem je podporovat stálými mezinárodními kontakty mezi knihovnami, specializovanými muzei a specializovanými dokumentačními a informačními středisky výměnu praktických i teoretických zkušeností, koordinovat akce svých členů a umožňovat výměny mezi nimi.

www.sibmas.org

České středisko SIBMAS **www.divadlo.cz/sibmas/**

■ **FIRT – International Federation for Theatre Research**

Mezinárodní federace pro divadelní výzkum podporuje spolupráci a výměnu informací mezi jednotlivci a organizacemi zabývajícími se divadelním výzkumem. Českým střediskem FIRTu je Kabinet pro studium českého divadla Divadelního ústavu.

www.firt-iftr.org

■ **ISPA – International Society for the Performing Arts**

Síť profesionálů v oblasti performing arts.

www.ispa.org

■ **CID – International Dance Council**

Zastřešující organizace pro všechny formy tance ve všech zemích světa. Jedná se o nevládní organizaci v rámci UNESCO. Členy jsou asociace, školy, soubory a individuální osoby ze 150 zemí.

www.unesco.org/ngo/cid

■ **MAD – Media&Dance**

Mezinárodní síť zaměřená na oblast tanečních filmů, festivalů, archivů, kurátorů...

www.media-dance.com

■ **DFA – Dance Films Association**

Nezisková organizace podporující své členy působící v oblasti tanečních filmů.

www.dancefilmsassn.org

■ **Circostrada Network**

Evropská informační a výměnná síť pro pouliční umění a nový cirkus. Byla založena v roce 2003 francouzským národním centrem pro rozvoj pouličního a cirkusového umění Hors-LesMurs.

www.circostrada.org

■ **PEARLE – Performing Arts Employers Associations League Europe**

Evropská odborová federace organizací oblasti performing arts.

www.pearle.ws

hudba

■ **IMC – International Music Council**

Mezinárodní hudební rada při UNESCO je zastřešující organizací hudebního života na celém světě.

EMC – European Music Council

Evropská hudební rada EMC je regionální skupina IMC. Je platformou evropských národních hudebních rad a organizací z různých hudebních oblastí.

ČHR – Česká hudební rada

ČHR je členem EMC. Sdružuje 43 důležitých hudebních organizací v ČR. Sekretariát ČHR je v současnosti součástí Institutu umění. Spolupracuje s Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Sdílí a rozvíjí témata Evropské a Mezinárodní hudební rady: koncepce kulturní politiky, optimalizace hudebního školství a podpora soudobé tvorby.

www.imc-cim.org www.emc-imc.org <http://chr.nipax.cz>

■ EMO – European Music Office

Mezinárodní asociace podporující hudební diverzitu v Evropě.

www.emo.org

■ IFCM – International Federation for Choral Music

Mezinárodní federace pro sborovou hudbu umožňuje komunikaci a výměnu zkušeností mezi sborovými hudebníky po celém světě. IFCM spravuje portál Choralnet.

www.ifcm.net www.choralnet.org

■ AEC – Association Européene des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen

Evropská asociace konzervatoří, hudebních akademií a vysokých škol je sítí, která zastupuje zájmy institucí zabývajících se hudebním vzděláváním.

www.aecinfo.org

■ Europa Cantat – European Federation of Young Choirs

Evropská federace sborů mládeže se věnuje vzdělávání a kulturní výměně mezi mladými lidmi v oblasti vokální hudby.

www.europacantat.org

- **AEAA – European Association of Artist Managers**
Evropská asociace uměleckých manažerů sdružuje koncertní agenty, impresária a manažery.
www.aeaa.info
- **EAYO – European Association of Youth Orchestras**
Evropská asociace orchestrů mladých hudebníků.
www.eayo.org
- **EFNYO – European Federation of National Youth Orchestras**
Evropská federace národních orchestrů mladých hudebníků.
www.efnyo.org
- **JMI – Jeneusses Musical International**
Celosvětová síť, jejímž cílem je poskytnout mladým lidem příležitost věnovat se hudbě.
www.jmi.net
- **IAMIC – International Association of Music Information Centres**
Mezinárodní asociace hudebních informačních center.
www.iamic.net
- **WFIMC – World Federation of International Music Competitions**
Světová federace mezinárodních hudebních soutěží.
www.fmcim.org
- **EMMEN – European Modern Music Education Network**
Evropská síť pro vzdělávání v oblasti populární a moderní hudby (jazz, rock, pop, world music, elektronická hudba, rap). Sdružuje soukromé instituce, školy a asociace, které se věnují vzdělávání a školení v oblasti populární hudby a novým přístupům ve vzdělávání klasické hudby.
www.emmenet.org

■ **ISME – International Society for Music Education**

Světová síť pro hudební pedagogy, vědce, muzikoterapeuty a další odborníky hudebního vzdělávání.

www.isme.org

■ **FFACE – Federation of Film & Audiovisual Composers of Europe**

Federace evropských filmových a audiovizuálních skladatelů. Cílem je usnadňovat výměnu a mobilitu v rámci mezinárodních koprodukcí.

www.fface.org

■ **IAML – International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres**

Mezinárodní asociace hudebních knihoven, archivů a dokumentačních center.

www.iaml.info

■ **FIM – International Federation of Musicians**

Mezinárodní federace hudebníků je odborová organizace zastupující zájmy hudebníků na pracovním trhu.

www.fim-musicians.com

■ **Opera Europa**

Servisní organizace pro evropské operní domy a operní festivaly.

www.opera-europa.org

■ **RESEO – European Network for Opera and Dance Education**

Evropská síť pro vzdělávací programy v opeře a tanci. Jejými členy jsou operní domy a taneční soubory. Jedná se o evropskou platformu pro rozvoj operního vzdělávání prostřednictvím výzkumu, lobbingu a konkrétních projektů.

www.reseo.org

festivally

■ IFEA – International Festivals and Events Association

Mezinárodní asociace festivalů a akcí. IFEA je zastoupena ve 40 zemích na 5 kontinentech.

IFEA Europe je evropskou pobočkou IFEA World.

www.ifea.com **www.ifeaeurope.com**

■ EFA – European Festivals Association

Zastřešující organizace pro festivaly v Evropě, reprezentuje více než 100 hudebních, tanečních, divadelních a multidisciplinárních festivalů, národních festivalových sítí a kulturních organizací ze 40 především evropských zemí.

www.efa-aef.eu

literatura

■ International PEN

Mezinárodní PEN Klub je zastřešující organizací pro spisovatele. V současnosti má více než 140 center ve více než 100 zemích. Je zvláštním konzultantem pro UNESCO a OSN. Jeho hlavním cílem je dodržování svobody vyjadřování, slova a svobodného života člověka.

Český PEN klub

Český PEN má téměř 200 členů. Jeho nejvýznamnějším výborem je výbor pro vězněné spisovatele.

www.internationalpen.org.uk **www.pen.cz**

■ EWC – European Writers' Congress

Evropský kongres spisovatelů je federací sdružující asociace spisovatelů evropských zemí.

www.european-writers-congress.org

■ Halma

Evropská síť literárních center Halma (27 center ve 21 zemích). Hlavním cílem je organizace rezidenčních pobytů pro literáty (spisovatelů, překladatelů, editorů a literárních vědců). V České republice je členem Halmy Institut umění.

www.halma-network.eu

■ EBF – European Booksellers Federation

Cílem Evropské federace knihkupců je hájit zájmy knihkupců v rámci Evropské unie, posilovat vztahy mezi asociacemi knihkupců a pomáhat jim zvyšovat profesionální úroveň.

www.ebf-eu.org

■ FEP – Federation of European Publishers

Federace evropských nakladatelů je zastřešující organizací pro asociace knižních nakladatelů. Hájí zájmy nakladatelů na úrovni Evropské unie.

www.fep-fee.be

■ CEATL – European Council of Literary Translators' Associations

Evropská rada asociací literárních překladatelů je platformou pro asociace překladatelů evropských zemí.

www.ceatl.org www.ceatl.eu

■ GET – Guild of European Translators

Obec evropských překladatelů sdružuje nezávislé překladatele, tlumočníky a překladatelské agentury. Na svých stránkách jim nabízí možnost prezentace.

www.translators-guild.com

■ FIT – International Federation of Translators

FIT je mezinárodní federace asociací překladatelů a tlumočnicků. Sdružuje více než 100 asociací na celém světě.

www.fit-ift.org

knihovny

■ IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions

Mezinárodní federace knihovnických asociací. Jedná se o přední mezinárodní organizaci hájící zájmy knihovnických a informačních služeb a jejich uživatelů.

www.ifla.org

■ CENL – Foundation Conference of European National Libraries

Nadace evropských národních knihoven má za cíl posílit roli národních knihoven v Evropě, především pokud jde o jejich odpovědnost za péči a přístup ke kulturnímu dědictví. Členy jsou národní knihovny všech členských států Rady Evropy.

www.cenl.org

archivy

■ EAN – European Archival Network

Mezinárodní síť evropských archivů, platforma poskytující informace, podporující výměnu a mobilitu archivářů a kontakty v evropském i světovém rámci.

www.european-archival.net

■ ICA – International Council on Archives

Mezinárodní archivní rada podporuje ochranu archivních památek a archivů v celosvětovém měřítku, zabývá se záchranou a zhodnocením památek paměti.

www.ica.org

■ IASA – International Association of Sound and Audiovisual Archives

Mezinárodní asociace zvukových a audiovizuálních archivů.

www.iasa-web.org

■ **CCAAA – Co-ordinating Council of Audiovisual Archives Associations**

Celosvětová síť sdružující a hájící zájmy audiovizuálních archivů.

www.ccaaa.org

■ **FIAF – International Federation of Film Archives**

Mezinárodní federace filmových archivů.

www.fiafnet.org

film

■ **EDN – European Documentary Network**

Evropská dokumentární síť zastřešuje organizace profesionálů z oblasti dokumentárního filmu a televize.

www.edn.dk

■ **Europa Cinemas**

Síť evropských kin pro distribuci a promítání evropských a středozemních filmů. Členství v síti umožňuje získat finanční podporu od programu EU Media 2007.

www.europa-cinemas.com

■ **EFP – European Film Promotion**

Sdružení národních filmových center, jehož cílem je propagace evropské kinematografie.

www.efp-online.com

■ **CARTOON – European Association of Animation Film**

Evropská asociace animovaného filmu.

www.cartoon-media.eu

■ **FIAPF – International Federation of Film Producers Associations**

Mezinárodní federace asociací filmových producentů reprezentuje zájmy průmyslu filmové a televizní tvorby.

www.fiapf.org

výtvarné umění

■ **AICA – The International Association of Art Critics**

Mezinárodní asociace výtvarných kritiků, jejímž cílem je podpora kritiky. V ČR zajišťuje funkci národní sekce AICA Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků.

<http://aica-int.org> **www.galeriekritiku.cz**

■ **CIMAM – International Committee of ICOM for Museums and Collections of Modern Art**

Mezinárodní výbor ICOMu pro muzea a sbírky moderního umění. Mezinárodní fórum pro diskusi o trendech současného umění.

www.cimam.org

■ **IKT – International Association of Curators of Contemporary Art**

Mezinárodní asociace kurátorů současného umění. IKT podporuje výměnu informací a znalostí na téma koncepcí a realizací výstav.

www.iktsite.org

■ **EU-MAN – European Union Migrant Artists Network**

Sít profesionálních umělců-cizinců žijících na území Evropské unie.

www.eu-man.org

■ **Icograda – International Council of Graphic Design Associations**

Mezinárodní rada asociací grafického designu. Organizace zaměřená na grafický design, vizuální komunikaci, oborový management, propagaci, výzkum a vzdělávání.

www.icograda.org

■ **ICSID – International Council of Societies of Industrial Design**

Celosvětová organizace propagující průmyslový design. Má 150 členů v 50 zemích a reprezentuje na 150 000 designérů.

www.icsid.org

■ **FIAP – The International Federation of Photographic Art**

Mezinárodní federace národních asociací zaměřených na oblast umělecké fotografie.

www.fiap.net

nová média

■ **Rhizome**

Platforma věnovaná tvorbě, prezentaci a dalším otázkám nových uměleckých postupů využívajících nové technologie.

<http://rhizome.org>

■ **Leonardo/ISAST**

Platforma pro podporu a dokumentaci děl, v kterých se prolíná umění, věda a technologie, a spolupráci mezi umělci, vědci a technologi. Součást International Society for Advanced Science and Technology (ISAST) / Mezinárodní společnosti pro vědu a technologii.

www.leonardo.info

■ **NICE – Network Interface for Cultural Exchange**

Síť pro kulturní výměnu v oblasti nových médií pro oblast Baltského moře a severovýchodní Evropy a dalších zemí.

<http://nice.x-i.net>

■ **SEA – Inter-Society for the Electronic Arts**

Mezinárodní organizace zaměřená na podporu interdisciplinárního akademického diskurzu na téma umění, vědy a technologií.

www.isea-web.org

kulturní centra

■ **TEH – Trans Europe Halles**

Evropská síť nezávislých kulturních center, platforma pro výměnu, podporu a spolupráci. Koordinuje několik mnohostranných kulturních projektů, jako je např. rezidenční program pro umělce, mezinárodní kulturní inkubátor ve švédském Lundu a projekt mobility pro kulturní operátory.

www.teh.net

rezidence

■ **Res Artis**

Celosvětová síť rezidencí a rezidenčních center. Kritické fórum pro rezidenční programy; pořádá schůzky a konference zaměřené na výměnu názorů a know-how.

www.resartis.org

■ **Trans Artists**

Znalostní centrum pro tvůrčí rezidence. Je sídlem sítě Res Artis.

www.transartists.nl

muzea

■ **ICOM – International Council of Museums**

Mezinárodní rada muzeí je celosvětovou nevládní organizací muzeí a muzejních profesionálů působící v oblasti ochrany a zachování kulturního dědictví, hmotného i nehmotného. Sdružuje 115 národních a 30 mezinárodních rad a 26 000 členů z celého světa. Je poradním orgánem UNESCO, podporuje řadu aktivit svých členů – workshopy a školení, publikace, programy twinningu a propagaci.

www.icom.museum

Česká rada **<http://czechrepublic.icom.museum>**

■ **NEMO – Network of European Museum Organisations**

Evropská síť muzeí. Podporuje spolupráci a vzájemnou výměnu informací, je prostředníkem muzeí a evropských institucí.

www.ne-mo.org

kulturní dědictví (památky...)

■ **WHC – World Heritage Committee**

Světový výbor kulturního dědictví UNESCO je partnerem pro řadu programů v oblasti ochrany kulturního dědictví a aktivně se zapojuje do realizace projektů, workshopů, seminářů a vytváření struktur v této oblasti.

<http://whc.unesco.org>

■ **WMF – World Monument Fund**

Světový fond kulturního dědictví je nezisková celosvětově působící organizace věnující se ochraně a záchraně ohrožených památek.

www.wmf.org

■ **Europa Nostra**

Významná evropská nevládní organizace pro oblast kulturního dědictví zastřešující 250 neziskových organizací a stovky dalších přidružených organizací a individuálních členů působících v této oblasti z 50 evropských i dalších zemí. Jejím cílem je památková ochrana evropského kulturního dědictví a kulturní krajiny formou dialogu, kampaní, prezentování nejlepších výsledků, lobování ve prospěch udržitelné politiky a strategie v této oblasti. Udílí Cenu Evropské unie pro kulturní dědictví.

www.europanostra.org

■ **ICOMOS – International Council of Monuments and Sites**

Mezinárodní rada pro památky a sídla je nevládní celosvětovou asociací sdružující 9 500 profesionálů z oboru ochrany kulturního dědictví, zaměřenou na ochranu a konzervaci míst kulturního dědictví, podporu a aplikaci teorie, metodologie a vědeckých technik v ochraně a restaurování památek.

www.icomos.org

Česká rada **<http://icomos.sweb.cz/index.htm>**

■ **EFLA – European Foundation of Landscape Architecture**

Organizace sdružující profesionály v oblasti zahradní a krajinné architektury.

www.efla.org

■ **ICCROM – International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Culture Property**

Mezinárodní studijní centrum pro ochranu a restaurování kulturního vlastnictví sdružuje organizace z více než 126 členských zemí. Je zaměřena na studium a inovaci metod

restaurování, rozvíjí nové vzdělávací postupy, organizuje profesionální školicí aktivity i stipendijní pobyty ve svém sídle v Římě i jinde.

www.iccrom.org

■ **IIC – International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works**

Organizace podporující poznání, metody a pracovní standardy nezbytné k ochraně historických a uměleckých děl v celosvětovém měřítku.

www.iiconservation.org

■ **EAAE – European Association for Architectural Education**

Evropská asociace pro vzdělávání v oblasti architektury je mezinárodní neziskovou organizací podporující výměnu informací, myšlenek i osob na poli architektonického vzdělání a výzkumu. Je zaměřena na zvyšování znalostního základu a kvality vzdělání v oboru architektury a urbanistického designu.

www.eaae.be

■ **ENCORE – European Network for Conservation – Restoration Education**

Sít organizací vyšších vzdělávacích institucí v oblasti restaurování a konzervování kulturního dědictví propagující výzkum a kvalitní vzdělávání.

www.encore-edu.org

■ **AEERPA – Association Européenne des Entreprises de Restauration du Patrimoine Architectural**

Evropská asociace restaurátorských firem a profesionálů pracujících v jednotlivých uměleckých a řemeslných oborech restaurování a konzervování architektonického dědictví je zaměřena na propagaci a záchranu památek architektury.

www.aeerpa.eu

■ **CHWB – Culture Heritage without Borders**

Kulturní dědictví bez hranic je mezinárodní nevládní organizace se sídlem ve Švédsku působící ve prospěch kulturních památek a jejich ochrany a záchranu v geografických oblastech zvýšeného rizika, potenciálních i reálných konfliktů.

www.chwb.org

■ **EFHA – European Forum of Heritage Associations**

Evropské fórum asociací pro oblast kulturního dědictví je neprofesionální organizací působící zejména v oblasti archeologie s cílem zvýšit povědomí veřejnosti o evropských památkách.

<http://heritageforum.org>

■ **UIA – International Union of Architects**

Mezinárodní unie architektů sdružuje hlavní profesní organizace architektů z 98 zemí. Web obsahuje seznam světových muzeí architektury a odkazy na jejich weby, školy a významné publikace v oboru, mezinárodní kongresy a soutěže.

www.uia-architectes.org

■ **DO-CO-MO-MO International**

Organizace zabývající se ochranou významných budov – památek moderní architektury, podporuje výměnu informací a poznatků o jejich historii i vhodných konzervačních technologiích, zabývá se vzděláváním v této oblasti.

www.archi.fr/DOCOMOMO/index.htm

■ **UEHHA – Union of European Historic Houses Association**

Unie Evropských asociací pro hrady a zámky je nadací zasvěcenou ochraně nejvýznamnějších architektonických památek Evropy v soukromém vlastnictví – hradům a zámkům a jejich zahradám a parkům.

www.unistoric.com/uehha/index.jsp

■ **EPOCH – European Research Network Excellence in Processing Open Cultural Heritage**

Evropská síť sdružující kulturní instituce s cílem zvýšení kvality a efektivnosti při užívání informačních a komunikačních technologií v oblasti kulturního dědictví.

www.epoch-net.org

■ **INTBAU – International Network for Traditional Building, Architecture and Urbanism**

Mezinárodní síť podporující tradiční stavby, architekturu a urbanismus.

www.intbau.org

■ **EGWA – European Greenways Association**

Asociace přispívající mimo jiné k ochraně historických infrastruktur jako například starých železničních tratí, koridorů, historických stezek a dalších ve veřejném vlastnictví, rozvíjí poznávací aktivity, podporuje projekty.

www.aevv-egwa.org

■ **CIOFF – International Council of Organisations and Festivals of Folk and Traditional Art**

Mezinárodní rada organizací a festivalů folklorního a tradičního umění je nevládní organizací UNESCO a zastupuje členské střešní organizace v 70 zemích.

www.cioff.org

PROGRAMY REZIDENCÍ A STIPENDIA

Pozn.: Tento přehled nezahrnuje všechna konkrétní rezidenční místa, ale pouze významnější programy a nadace.

Česká republika

■ Ministerstvo kultury ČR

Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely (tzv. stipendijní program). Program zahrnuje oblast profesionálního umění – výtvarného umění, architektury, designu, užitých umění, hudby, literatury, divadla a tance. Podpora je určena fyzickým osobám, zejména autorům nebo výkonným umělcům, při tvorbě a vzniku autorských děl a uměleckých výkonů, ale také jiným odborným pracovníkům při umělecké a odborné tvorbě nebo při získávání zkušeností a podkladů pro další uměleckou, vědeckou a jinou odbornou činnost v oblasti kultury.

www.mkcr.cz

■ Institut umění-Divadelní ústav

Institut umění vypisuje několikrát ročně výměnné rezidenční pobyty pro výtvarníky, scénografy, hudebníky, tanečníky, literáty atd. Program rezidenčních pobytů spočívá v koordinaci a zajištění recipročních pobytů umělců; Institut spolupracuje s organizacemi např. v Portugalsku či Mexiku. Součástí programu jsou také tvůrčí rezidence v **Egon Schiele Art Centru** v Českém Krumlově, které jsou zaměřeny na nastupující generaci výtvarných umělců z ČR.

www.institutumeni.cz

■ Nadace Český hudební fond

Nadace poskytuje příspěvky na náklady spojené s rozšířením odborných znalostí v zahraničí.

www.nchf.cz

■ Nadace Český literární fond

Prostřednictvím cestovních (a pracovních) stipendií napomáhá vzniku nových uměleckých a vědeckých projektů.

www.nclf.cz

■ MeetFactory

MeetFactory nabízí rezidenční pobyty v patnácti ateliérech pro české i zahraniční umělce. Délka pobytu je od dvou do dvanácti měsíců. Žádosti je možné podávat v průběhu celého roku.

www.meetfactory.cz

■ CESTA – Cultural Exchange Centre in Tábor

Program rezidenčních pobytů je určen performerům, vizuálním umělcům, akademickým pracovníkům a vědcům. Minimální doba pobytu je jeden týden. Každý účastník hradí poplatek za ubytování a stravu. CESTA nehradí cestovné ani materiální náklady.

www.cesta.cz

■ Třebešice Artist-in-Residence Programme

Rezidenční program na zámku v Třebešicích organizuje centrum FUTURA. Každý rok je organizátory projektu pozváno přibližně pět českých či zahraničních umělců, aby strávili jeden měsíc tvorbou na zámku. Práce, které během tohoto letního pobytu umělci vytvoří, jsou následující rok prezentovány při jejich společné výstavě v centru FUTURA.

www.trebesice.com www.futuraproject.cz

■ Čistírna

Program nabízí umělcům, pracujícím s různými médii a nástroji (např. elektronika, video, zvuk, mediální instalace, performance, fotografie) místo k realizaci projektů, které propojují umění, technologie a citlivost k okolnímu prostředí. Program a provoz zajišťuje občanské sdružení yo-yo ve spolupráci s Komunikačním prostorem Školská 28.

www.yo-yo.org www.skolska28.cz/oa.php

■ Klášter Bechyně

Projekt Centrum Klášter je dlouhodobým projektem zahrnujícím různorodé aktivity spojené s prostory bechyňského kláštera. Projekt zahrnuje rovněž stáže, rezidenční pobyty a zahraniční výměny.

www.klaster-bechyne.org

■ Bubec

Sochařské studio Bubec v pražských Řeporyjích nabízí rezidenční pobyty v délce jednoho až pěti měsíců, které probíhají každoročně v době od 1. dubna do 31. října. Zájemci o pobyt mohou požádat o omezený počet plných či částečných stipendií prostřednictvím Nadace pro současné umění Praha.

www.bubec.cz/czech/c_popis.html

■ Nadace pro současné umění Praha

Nadace uděluje zahraniční pobytová stipendia pro výtvarné umělce a kurátory.

www.fcca.cz

■ Studio Kokovice 4

Pobyt ve studiu je určen pro umělce z oblasti performing arts a poskytuje zázemí pro přípravu nových projektů a inscenací. Několikrát do roka je místem pracovního pobytu zahraničních umělců, kteří dočasně působí na území ČR. Nabízí prostornou zkušebnu, rozlehlý pozemek, bydlení a klidnou okolní krajinu.

www.lascompany.com

■ Galerie Klatovy/Klenová

Program (obvykle) měsíčních stipendijní pobytů pro výtvarníky v rezidenčním centru Vila Paula na Klenové. Zájemci si mohou jednotlivé ateliéry rovněž pronajmout.

www.gkk.cz/cz/klenova/

■ **Tranzit**

Tranzit každoročně vypisuje šest dvouměsíčních rezidenčních pobytů v Museumsquartier (Quartier 21) ve Vídni. Pobytů jsou určeny umělcům, kurátorům, teoretikům a dalším profesionálům pohybujícím se na současné umělecké scéně v Česku, na Slovensku a v Maďarsku; z ČR se účastní dva zástupci. Délka pobytu činí dva měsíce. Každý umělec obdrží stipendium ve výši 1 050 EUR.

www.tranzit.org

■ **Milkwood Artist Residence**

Milkwood Artist Residence v Českém Krumlově nabízí placené rezidenční pobytů pro umělce všech oborů, minimální délka pobytu činí dva týdny.

www.milkwoodinternational.org

■ **Nadace Sophia**

Nadace poskytuje finanční příspěvky pro studijní pobytů.

www.nadacesophia.cz

■ **Freemovers**

V rámci rozvojových programů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR lze žádat prostřednictvím své fakulty o stipendium na studijní pobyt v zahraničí.

www.staze.cz/clanky/freemovers

■ **Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových**

Fond uděluje podporu studentům do 26 let, jejichž studium ztěžuje jejich sociální situace nebo zdravotní handicap.

www.nadacnifondklausovych.cz

■ **Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97**

Nadace podporuje studium v zahraničí, přičemž podpora je určena studentům bakalářských, magisterských i doktorských programů rozmanitého zaměření. Podmínkou je,

abyste měli ukončených 6 semestrů studia a prokázali zajištění části finančních nákladů z jiných zdrojů.

www.vize.cz

■ **Nadání, Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových**

Nadace poskytuje cestovní, vědecká a umělecká stipendia.

www.hlavkovanadace.cz

Zahraničí

■ **UNESCO-Aschberg Bursaries for Artists Programme**

Program nabízí rezidence pro umělce (hudebníky, výtvarníky a literáty) ve věku od 25 do 35 let. Předvýběr je na organizaci, u níž umělec žádá, konečný výběr je v rukou UNESCO.

www.unesco.org/culture/aschberg

■ **Fellowships Programme**

V rámci tohoto programu UNESCO lze získat podporu v podobě cestovních grantů; program není určen pouze pro kulturní oblast.

<http://portal.unesco.org>

■ **STEP Beyond**

Program poskytuje stipendia umělcům, ale i dalším pracovníkům v oblasti kultury. Podporu lze získat na cestu do evropských zemí, Ázerbájdžánu, Arménie a Gruzie. Program je financován Evropskou kulturní nadací (European Cultural Foundation, ECF), která spravuje i další granty a programy mezinárodní spolupráce.

www.eurocult.org

■ **Visegrad Artists Residencies Programme (VARP)**

Program nabízí tříměsíční rezidenční pobyty pro umělce; žadatel musí mít pro svůj pobyt již vyhlédnutou organizaci v Polsku, Maďarsku či na Slovensku, resp. touto organizací schválený projekt. Umělcům je poskytnuta finanční suma ve výši 750 EUR měsíčně, hostitelské organizaci je poskytnuta identická částka. Program je financován Mezinárodním visegradským fondem (International Visegrad Fund, IVF), který byl založen ČR, Maďarskem, Polskem a Slovenskem a jehož cílem je podpora rozvoje spolupráce mezi těmito zeměmi prostřednictvím společných kulturních, vědeckých a vzdělávacích projektů. Podporuje též cestovní granty pro pedagogy, výměnu mládeže a přeshraniční projekty.

www.artists.visegradfund.org **www.visegradfund.org**

■ **Gulliver Connect**

Rezidenční pobyty pro mladé a začínající umělce, umělecké manažery a další pracovníky kulturní sféry. Program je otevřen členskými zeměmi EU a zeměmi bývalého SSSR. Žadatel musí mít pro svůj pobyt již dohodnutou organizaci. Program je financován: Stredoeurópska nadácia (Slovensko), KulturKontakt (Rakousko) a Felix Meritis Foundation (Nizozemí).

www.gulliverconnect.org

■ **Pro Helvetia**

Varšavská pobočka (s působností na Ukrajině, v Litvě, Lotyšsku, Estonsku, Maďarsku, Slovensku a Česku) nabízí umělcům a obecně pracovníkům v kultuře rezidenční pobyty ve Švýcarsku, Polsku nebo Lotyšsku; délka pobytu od tří týdnů do šesti měsíců.

www.prohelvetia.pl

■ **Moving Words**

Projekt nadace Pro Helvetia poskytuje stipendia překladatelům pro práci na překladu švýcarského autora nebo podporuje jejich účast na překladatelském workshopu (obě ve Švýcarsku).

www.prohelvetia.ch

■ **Fonds Roberto Cimetta**

Fond podporuje pobyty umělců, techniků a dalších kulturních pracovníků v oblasti performing arts, vizuálních umění, filmu a nových médií. Projekty žadatelů z členských zemí EU musí mít silnou vazbu na středomořský region.

www.cimettafund.org

■ **Pépinières européennes pour jeunes artistes**

Organizace podporuje mobilitu mladých umělců (od 18 do 35 let) v několika svých programech (např. MAP); rezidence jsou určeny pro vizuální umělce, scénické umělce a umělce pracující s více obory; českým partnerem v činnosti organizace je Mezinárodní centrum pro umění a nové technologie (CIANT).

<http://pepinieres.ciant.cz/> www.art4eu.net

■ **CEC ArtsLink**

Organizace nabízí pětítýdenní rezidenční pobyty v neziskových uměleckých organizacích v USA – rezidenční pobyty jsou určeny umělcům (zaměření se mění s každou výzvou) a kulturním manažerům. Podpora je rovněž nabízena v rámci programu Nezávislé projekty (Independent Projects), a to pro umělce zamýšlející pořádat projekty v USA.

www.cecartslink.org

■ **TCG/ITI Travel Grants**

Theatre Communications Group/International Theatre Institute nabízí cestovní stipendia ve výši 3 500 USD, jejichž účelem je podporovat kulturní výměnu a uměleckou spolupráci mezi divadelníky v USA a mj. Českou republikou; podpora je určena umělcům, manažerům a pedagogům.

www.tcg.org

■ **J. William Fulbright Commission**

Fulbrightova komise nabízí celou řadu stipendií pro studenty, pedagogy, vědce a pracovníky neziskových organizací, kteří chtějí působit především na školách v USA.

www.fulbright.cz

■ **Franklin Furnace Fund**

Fond uděluje stipendia ve výši od 2 000 do 10 000 USD začínajícím umělcům z oblasti performing arts (scénická umění), aby mohli tvořit v New Yorku.

www.franklinfurnace.org

■ **Marshall Memorial Fellowship**

Stipendium uděluje americký German Marshall Fund; je určeno mladým talentovaným a zkušeným pracovníkům mj. z oblasti kultury, kteří se během třítýdenní stáže v USA seznámí s řadou významných osob v oboru.

www.gmfus.org

■ **Researchers in Residence**

Program Daniel Langlois Foundation for Art, Science and Technology nabízí dvou- až tří-měsíční rezidence pro umělce, historiky umění, kurátory, kritiky a další vědce. Uchazeči musí být doktorandy, absolventy doktorandského studia nebo musí prokázat dostatečnou míru zkušeností z mezinárodní úrovně. Stipendisti obdrží 5 000 CND a max. 10 000 CND na pokrytí výloh spojených s výzkumem.

www.fondation-langlois.org

■ **Open Society Fellowship**

Stipendijní program Open Society Institute podporuje nekonvenční přístupy k výzvám, kterým čelí tzv. otevřená společnost – v rámci programu je možné žádat na projekty zaměřené na téma role kultury v budování otevřené společnosti.

www.soros.org

■ ONDA

V rámci své činnosti poskytuje Office National de Diffusion Artistique (ONDA) – iniciativa francouzského ministerstva kultury mající za cíl podporovat mezinárodní spolupráci prostřednictvím podpory zahraničních produkcí při jejich turné po Francii – finanční podporu tak lze získat např. na dopravu.

www.onda-international.com

■ Foreign Visitors Programme

V rámci programu pro zahraniční návštěvníky nabízí nizozemská Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA) uměleckým profesionálům včetně novinářů ze zahraničí možnost pokrýt část nákladů spojených s návštěvou Nizozemí. Pro návštěvníky je ve spolupráci s konkrétním umělcem či umělkyní zajištěn celkový program pobytu.

www.sica.nl

■ Jean-Claude Reynal Scholarship

Jean-Claude Reynal Foundation nabízí šestiměsíční stipendium ve výši 10 000 EUR umělcům ve věku od 20 do 30 let, pracujícím s papírem (grafici); uchazeči si mohou vybrat libovolnou zemi.

www.rosab.net/bourse-reynal

■ DanceWeb

Pětítýdenní rezidence pro tanečníky a choreografy, které se konají v rámci festivalu ImPuls-Tanz pravidelně v červenci/srpnu.

www.jardindeurope.eu

■ Aerowaves

Aerowaves poskytují granty zaměřené na taneční skupiny a mladé choreografy, kteří během své kariéry neměli dosud mnoho příležitostí vystupovat v zahraničí.

www.aerowaves.org

■ CEI – Central European Initiative

Středoevropská iniciativa podporuje projekty v oblasti mezikulturního dialogu (podpora je mj. poskytována kulturní přeshraniční spolupráci včetně mobility jednotlivců a skupin).

www.ceinet.org

■ Robert Bosch Stiftung

Nadace Roberta Bosche spravuje několik programů na podporu mobility:

Grenzgänger

Program je určen pro zájemce, kteří chtějí zviditelnit (v zahraničí a v SRN) nějaké závažné téma z oblasti střední a východní Evropy. Poznatky, které jsou získány během prací na projektu, mohou mít výstup v podobě publikace, dokumentárního filmu či rozhlasového pořadu. Ročně je uděleno cca 20–25 stipendií.

www.bosch-stiftung.de

Kulturmanager aus Mittel- und Osteuropa

Program, v jehož rámci jsou uchazeči po dobu jednoho roku vzdělávání v kulturním managementu – stipendisté pracují po celém Německu (s výjimkou Berlína) v institucích, které mají zkušenosti s mezinárodní spoluprací v oblasti umění a kultury a chtějí prohloubit své kontakty se střední a východní Evropou.

www.moe-kulturmanager.de **<http://kulturmanager.bosch-stiftung.de>**

Carl Friedrich Goerdeler-Kolleg

Devítiměsíční vzdělávací a pracovní stipendijní pobyty v SRN pro mladé řídicí pracovníky z veřejného sektoru (neziskový sektor, veřejná správa, příspěvkové organizace a další organizace, které vykonávají společensky důležité úkoly).

www.goerdeler-kolleg.de

■ Česko-německý fond budoucnosti

Fond poskytuje studijní stipendia umožňující absolvovat studijní pobyt na vysokých školách v SRN. Stipendijní pobyt je desetiměsíční, v průběhu stipendijního pobytu mají stipendisté pracovat na projektu s česko-německou tematikou.

www.fondbudoucnosti.cz

■ **Tandem – Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže**

Podporuje mládež, učitele a pracovníky s mládeží, kteří mají zájem o kontakty se sousední zemí; podněcuje výměnné projekty a napomáhá zainteresovaným institucím (školám, sdružením, mládežnickým iniciativám či jiným organizacím) při prohlubování a zprostředkovávání kontaktů.

www.tandem.adam.cz

■ **Goethe-Institut**

Institut nabízí Guest Programme pro divadelníky do 40 let (režiséry, scénografy, choreografy a asistenty); přednost mají uchazeči mj. ze střední a východní Evropy. Pobyty v německých divadlech mají většinou délku tří měsíců, nicméně mohou být i delší.

V rámci Visitors Programme jsou do SRN zvány význačné osoby z kulturní sféry, které po dobu dvou až tří týdnů navštěvují příslušné německé organizace.

www.goethe.de

■ **Deutsches Kulturforum östliches Europa**

Německé kulturní fórum střední a východní Evropy podporuje mladé umělce prostřednictvím stipendií.

www.kulturforum.info

■ **Česko-polské fórum**

Podpora projektů předložených NNO a dalšími subjekty (např. školy) v oblasti česko-polské spolupráce. Výzvy vyhlašuje Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

www.mzv.cz/cesko-polske_forum

■ **CEEPUS – Central European Exchange Programme for University Studies**

Středoevropský výměnný univerzitní program – určený pro pregraduální studenty od ukončeného druhého semestru, postgraduální studenty a pedagogy vysokých škol – je zaměřený na regionální spolupráci v rámci sítí univerzit. Stipendium v programu lze získat v rámci sítí vysokých škol nebo individuálně (jako tzv. freemover). Důraz je přitom v prvé

řadě kladen na aktivity v rámci sítí. Týká se: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česko, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, spolupracuje též Priština-Kosovo.

www.dzs.cz

■ **Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund**

Stipendia pro studenty posledního ročníku magisterského studia a především studentům postgraduálního studia ve společenských vědách. Granty se udělují na pobyty s délkou 1-6 měsíců.

www.sylff.org

MOBILITA JAKO SOUČÁST EVROPSKÉ KULTURNÍ AGENDY

Pavla Petrová

Postupné rozšiřování Evropské unie bezpochyby sehrává důležitou roli v podpoře mobility umělců. Odstranění překážek bránících volnému pohybu zjednodušuje organizaci zahraničních hostování a zvyšuje množství výměn umělecké tvorby na evropském území. K zvyšující se mobilitě, především nezávislých umělců, přispěl v posledním desetiletí velkou měrou také zásadní pokles cen letenek a rozšíření počtu leteckých destinací.

Přesto řada umělců stále jako hlavní příčinu bránící jejich mobilitě uvádí nedostatek finančních prostředků. Existují však i další, na první pohled skryté problémy jako je např. otázka dvojího zdanění a rozdílnost systémů sociálního a zdravotního pojištění. Ještě složitější a komplikovanější situace nastává při organizování výjezdů do nebo z tzv. třetích zemí (tedy všech nečlenských zemí EU).

Při snaze o podporu mobility nesmíme zapomínat ani na nutnost řešení problémů spojených s enviromentálními dopady.

Evropská unie se otázkami spojenými s mobilitou v oblasti umění začala vážněji zabývat po roce 2005. Již předtím však byly na toto téma zpracovány některé odborné studie. V roce 2002 byla zveřejněna studie *Study on the Mobility and Free Movement of People and Products in the Cultural Sector* (Studie o mobilitě a volném pohybu osob a výrobků v kulturní oblasti) Oliviera Audéouda z pařížské univerzity.¹

V roce 2006 k nim přibyla studie *Dynamics, Causes and Consequences of Transborder Mobility in the European Arts and Culture* (Dynamičnost, příčiny a důsledky přeshraniční mobility v evropském umění a kultuře)², kterou připravila výzkumná

¹ *Study on the Mobility and Free Movement of People and Products in the Cultural Sector / Olivier Audéoud. European Commission, 2002, http://ec.europa.eu/culture/pdf/doc913_en.pdf*

² *Dynamics, Causes and Consequences of the Transborder Mobility in the European Arts and Culture. ERICarts, 2006, www.labforculture.org/en/resources-for-research/contents/research-in-focus/dynamics,-causes-and-consequences-of-transborder-mobility-in-the-european-arts-and-culture*

organizace ERICarts pro LaborCulture. Práce byla výsledkem pilotního projektu z let 2005–2006 a jejím hlavním cílem bylo vytvořit teoretickou základnu, která by pomohla porozumět podstatě, příčinám a důsledkům mobility umělců a duševních hodnot (intellectual assets) obsažených v uměleckých dílech. Mobilita myšlenek neprobíhá pouze v „hlavách“ mobilních umělců, ale také prostřednictvím mezinárodních produkcí a šířením uměleckých děl a služeb kulturních průmyslů, a má významný dopad na společnost. Projekt se zaměřoval také na tzv. novou mobilitu mezi zeměmi bývalé východní a západní Evropy.

V roce 2006 byla rovněž zpracována studie *Study on Impediments to Mobility in the EU Live Performance Sector and on Possible Solutions (Studie o překážkách mobility uměleckých produkcí v EU a jejich možných řešeních)*³, která byla součástí projektu Mobile.Home a jejímž autorem je Richard Poláček. Na projektu, který byl podpořen v rámci Evropského roku mobility pracovníků 2006, se podílely organizace jako Finnish Theatre Information Centre, IETM, Pearle, On-the-Move.org či Goethe-Institut. Závěrečná zpráva studie byla zveřejněna v roce 2007. Obsahuje pohled na úspěchy a překážky bránící mobilitě umění a umělců v rámci Evropy a je velmi hojně využívána jako klíčový informační zdroj pro různé další studie i při práci odborných skupin Evropské komise.

Strategie Evropské komise

Mobilita umělců a dalších pracovníků v oblasti kultury je jedním z pěti hlavních principů nového *Work Plan for Culture 2008–2010 (Pracovního plánu pro kulturu na roky 2008–2010)*⁴, který byl schválen Evropskou radou v roce 2008 a který vychází z historicky první evropské kulturní strategie pro oblast kultury⁵. Mobilita umělců a kulturních pracovníků spolu s mobilitou uměleckých děl a kulturních produktů jsou také dvěma ze tří hlavních cílů evropského programu Culture na období 2007–2013.⁶

³ *Study on Impediments to Mobility in the EU Live Performance Sector and on Possible Solutions / Richard Poláček. Performing Arts Employers Associations League Europe (Pearle), January 2007, www.institutumeni.cz/res/data/004/000552.pdf*

⁴ *Work Plan for Culture 2008–2010, www.institutumeni.cz – kulturní politika (k dispozici i v českém překladu)*

⁵ *Communication on a European Agenda for Culture in a Globalizing World (Sdělení o evropském programu pro kulturu v globalizovaném světě), 2007, www.institutumeni.cz – kulturní politika (k dispozici i v českém překladu)*

⁶ Viz www.programculture.cz

Pracovní plán pro kulturu zavádí nový pojem rozhodování, tzv. otevřenou metodu koordinace (Open Method of Coordination, OMC)⁷. Evropská komise zvolila v rámci OMC dva nástroje: pracovní skupiny pro oficiální představitele členských zemí a kulturní platformy pro občanskou společnost.

Pracovní skupina ke zlepšování podmínek mobility umělců a dalších profesionálů v oblasti kultury

(dále jen pracovní skupina OMC pro mobilitu) je jednou ze čtyř OMC skupin, do kterých jsou příslušnými národními ministerstvy nominováni zástupci jednotlivých členských zemí. Pracovní skupiny mají za úkol mapovat existující aktivity a příklady dobré praxe. Cílem skupin je vytvoření návrhů na spolupráci na úrovni jednotlivých států i na úrovni celé EU.

Pracovní skupina OMC pro mobilitu je sestavena ze zástupců celkem 22 členských zemí a je rozdělena do 4 podskupin: 1) Zprostředkovatelé (Intermediaries), 2) Podpůrné programy a systémy (Support Programmes and Schemes), 3) Měření mobility (Measuring Mobility) a 4) Odstraňování překážek (Removing Obstacles). Výsledkem činnosti pracovní skupiny mají být konkrétní politická doporučení pro národní vlády a Evropskou komisi a návrh cílených opatření, jakým je např. ustavení tzv. informačních kontaktních míst pro mobilitu (Mobility Information Contact Points, MICP)⁸ na úrovni členských států. Ke konci roku 2010 by měl být jako hlavní výstup připraven *Akční plán pro mobilitu umělců a dalších kulturních pracovníků v Evropě*.

Kulturní platformy byly založeny z iniciativy Evropské komise s cílem zapojit do diskuse a řešení témat evropské kulturní agendy občanskou společnost – tedy širokou škálu všech zainteresovaných skupin: neziskové organizace, profesní asociace a sítě a další zástupce evropské kultury. Platformy mají umožnit výměnu názorů a mohou, stejně jako pracovní skupiny OMC, předkládat Evropské komisi návrhy konkrétních doporučení a opatření.

⁷ Více na http://europa.eu/scadplus/glossary/open_method_coordination_en.htm

⁸ Momentálně pro tyto kontaktní body pro mobilitu existují dva názvy. Projekt Practics pracuje s pojmem EU Cultural Mobility Contact Points, studie společnosti ECOTEC zase s pojmem Cultural Mobility Knowledge Centres – viz dále.

Celkem byly ustaveny tři platformy: *Platform on the Potential of Cultural and Creative Industries (Platforma pro potenciál kulturních a kreativních průmyslů)*, *Platform on Intercultural Europe (Platforma pro mezikulturní Evropu)* a *Platform on Access to Culture (Platforma pro přístup ke kultuře)*. Mobilita je téma, které jde napříč všemi platformami.

Vedle založení pracovních skupin OMC a kulturních platform se Evropská komise rozhodla získat a ověřit nové postupy při podpoře mobility také prostřednictvím pilotních projektů.

Pilotní projekty v oblasti mobility

Na podzim 2007 Evropský parlament odsouhlasil vyhlášení první **pilotní výzvy na projekty v oblasti mobility** s rozpočtem 1,25 mil. EUR. *Call for Networking of Structures Supporting Mobility (Výzva pro vytváření sítí subjektů podporujících mobilitu)* byla zaměřena na iniciování inovativních projektů v oblasti mobility. V této výzvě uspěly celkem čtyři projekty z třiatřiceti přihlášených – projekty SPACE, e-mobility, Practics a Changing Room. Projekty zahájily svoji činnost v prosinci 2008.

SPACE⁹(Supporting Performing Arts Circulation in Europe, Podpora oběhu scénických umění v Evropě) – tříletý projekt s ukončením v listopadu 2011.

Na projektu spolupracuje deset evropských národních institucí působících v oblasti performing arts s mezinárodním dosahem. Projekt má sloužit k analýze přetrvávajících nesrovnalostí mezi zeměmi, regiony, umělci, obory i místy pro uměleckou tvorbu. Cílem projektu je podpořit mobilitu umělců a provázat ji s kulturní rozmanitostí, evropským občanstvím a „investicí“ do nastupujících generací. Během tří let bude projekt realizován na třech úrovních:

1. TRAVELOGUE: Vytvoření online nástroje sloužícího ke sběru a porovnávání dat v oblasti mobility umělců a ke zpracování analýzy existujících odlišností.

⁹ www.spaceproject.eu/SPACE_project/SPACE_homepage.html

2. TRÉNINKY V OBLASTI MOBILITY: Tréninkové programy budou určeny pro umělecké manažery, pro dramaturgy a umělecké ředitele festivalů a divadel a pro novináře a kritiky.

3. BUDOVNÍ INSTITUCIONÁLNÍ KAPACITY: Důraz bude kladen na posílení institucionální kapacity národních organizací v Evropě.

Předkladatel projektu: ONDA (Paříž).

Partneři projektu: Institut umění-Divadelní ústav (Praha), Vlaams Theater Instituut (Brusel), Theater Instituut Nederlands (Amsterdam), New Theater Institute of Latvia (Riga), British Council (Londýn), Ente Teatrale Italiano (Řím), Pro Helvetia (Curych), Red House (Sofie) a Zentrum BRD des Internationalen Theaterinstituts (Berlín).

E-MOBILITY¹⁰ – dvouletý projekt s ukončením v listopadu 2010.

Cílem projektu je zlepšit prostředí a rozšířit možnosti pro mobilitu v kulturní oblasti, a to vytvořením interaktivní a inovativní komunitní sítě. Směřuje k vytvoření celoevropské platformy, která bude zaměřena na tvorbu mladých lidí vytvářenou prostřednictvím internetu. Tato internetová síť by měla umožnit snadnější výměnu mezi různými umělci, herci i kulturními místy.

Předkladatel projektu: Pépinières européennes pour jeunes artistes (Paříž).

Partneři projektu: ARTos Foundation (Nikósie), CIANT (Praha), Schlesische 27 (Berlín), Agence Luxembourgeoise d'action culturelle (Lucemburk), Clube Portugues de Artes e Ideias (Lisabon) a UNITER (Bukurešť).

PRACTICS – SEE MOBILE SEE PRACTICAL¹¹ – tříletý projekt s ukončením v listopadu 2011.

Projekt navazuje na projekt Mobile.Home. Jeho cílem je usnadnit přístup k informacím o mobilitě, výměna příkladů dobré praxe a podpora evropské přeshraniční mobility v kulturní oblasti. Během tří let má projekt rozvinout a pilotně odzkoušet tzv. kontaktní místa pro kulturní mobilitu (Cultural Mobility Contact Points, CMCP), a to ve čtyřech ze-

¹⁰ <http://e-mobility-forum.forumactif.net/>

¹¹ www.practices.org

mích (Belgie, Španělsko, Velká Británie – Wales a Nizozemí). CMCP by měla podporovat mobilitu mezi zeměmi EU a napomoci překonat existující překážky bránící mobilitě. CMCP by měla být prvními místy, na která je možné se obrátit a získat potřebné informace i administrativní pomoc. Po odzkoušení by měla být obdobná kontaktní místa zřízena ve všech dalších zemích EU.

Předkladatel projektu: Finnish Theatre Information Centre (Helsinky).

Partneři projektu: Het Kunstenloket (Brusel), SICA (Amsterdam).

CHANGING ROOM¹² – dvouletý projekt s ukončením v listopadu 2010.

Cílem projektu je vypracování studie a vyhodnocení kulturní výměny profesionálů a tréninkových programů v rámci sítě Trans Europe Halles, která má pětadvacet členů v patnácti zemích. Součástí projektu je také výměnný program, workshopy a vytvoření vlastního blogu. Jedním z klíčových výstupů projektu bude studie zpracovaná helsinkou Sibelius Academy. Zkušenosti z projektu by měly být využity při koncipování budoucích výměnných uměleckých programů v Evropě.

Předkladatel projektu: Trans Europe Halles (Stockholm).

Partneři projektu: Melkweg (Amsterdam) a Sibelius Academy (Helsinky).

Druhá pilotní výzva pro mobilitu s názvem *Support to Transnational Mobility Programmes or Schemes in the Field of Culture (Podpora nadnárodních programů mobility v oblasti kultury)* s rozpočtem 1,5 mil. EUR byla vyhlášena v březnu 2009.

Záměrem této výzvy je posílit a podpořit již existující programy mobility a zahraničních pobytů umělců prostřednictvím propracovanější spolupráce a zvýšením počtu zúčastněných umělců z různých členských států EU a vytvořit nové programy pro zahraniční pobyty umělců.¹³ Začátek projektů je stanoven na 1. prosince 2009.

¹² www.teh.net/CHANGINGROOM/tabid/200/Default.aspx

¹³ Výsledky budou oznámeny na stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm

Nové studie k mobilitě na zadání Evropské komise

V roce 2007 zadala Evropská komise vypracování **studie proveditelnosti informačních systémů**, které podporují přeshraniční mobilitu umělců a zajišťují informace o všech důležitých aspektech mobility v kulturní oblasti. Studii s názvem *Information Systems to Support the Mobility of Artists and Other Professionals in the Culture Field (Informační systémy podporující mobilitu umělců a dalších profesionálů v kulturní oblasti)* zpracovala v roce 2008 společnost ECOTEC.¹⁴

Doporučení studie jsou následující:

- na úrovni jednotlivých členských zemí EU ustavit pracovní skupiny, které by pomohly prosadit návrhy studie, především vznik tzv. znalostních center kulturní mobility (Cultural Mobility Knowledge Centres, CMKC) jakožto klíčových informačních bodů a ve spolupráci s Evropskou komisí rozhodnout o nejvhodnějším modelu v té které zemi;
- na úrovni kulturních organizací se pokusit o optimalizaci stávajících finančních toků, jejich lepší a efektivnější využití směrem ke sdílení zkušeností, výměně informací apod.;
- na úrovni členských zemí, Evropské komise a představitelů kulturních organizací využít zkušenosti získané pilotním projektem Practics, tj. především zkušenosti z existence tzv. kontaktních míst pro kulturní mobilitu (Cultural Mobility Contact Points, CMCP);
- na úrovni Evropské komise zajistit, aby informace o mobilitě byly prioritou v příštím programu Culture (od roku 2014). Dále ustavit sekretariát a internetový portál k mobilitě na úrovni EU a kvalitu poskytování informací podpořit založením Evropské ceny za nejlepší informační servis o mobilitě.

¹⁴ *Information Systems to Support the Mobility of Artists and Other Professionals in the Culture Field. DG Education and Culture of the European Commission, March 2009, http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/cultural_mobility_final_report.pdf (Executive Summary, http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/cultural_mobility_executive_summary.pdf)*

V roce 2008 byla také zahájena další studie pro Evropskou komisi týkající se mobility v kulturní oblasti, a to studie *Mobility Matters: Programmes and Schemes to Support the Mobility of Artists and Other Cultural Professionals (Na mobilitě záleží: Programy a systémy podpory umělců a dalších kulturních profesionálů)*¹⁵ společnosti ERICarts. Cílem studie bylo získat přehled o stávajících programech mobility (jejich zaměření, druzích podpory a příjemcích), o různých aspektech mobility a jejich hlavních překážkách v praxi. Ve studii jsou zpřehledněny různé trendy a prostředí mobility, nástroje podpory mobility pro kulturní profesionály, dopady a efektivita existujících programů. Jako hlavní nedostatek byla shledána nedostupnost informací a dat o mobilitě umělců a dalších profesionálů, a to včetně statistických měření. V jednotlivých zemích existují značné disproporce ve sledovaných datech, a proto nemohlo dojít ani k obecnému srovnání. Do studie byla zapojena i Česká republika.

V současné době probíhají práce na studii *Study on the Mapping and Evaluating of Existing Platforms (Websites) within the Cultural Sector Aimed at Stimulating Debate and Cross-border Exchange of Matters Concerning European Culture (Studie mapující a hodnotící stávající platformy /webové stránky/ v rámci kulturního sektoru, zaměřená na podporu diskuse a přeshraniční výměny informací týkající se evropské kultury)*¹⁶. Studii zpracovává společnost Empirica ve spolupráci s P. A. U. Education a IBK. Dokončena má být v březnu 2010. Studie se zaměřuje na mapování a analýzu stávajících webových stránek v Evropě, které slouží k výměně informací, diskusi o kultuře a umělecké tvorbě a jako prostor pro výměnu informací o evropských projektech. Cílem studie mají být doporučení, jak podpořit využití internetu pro oblast umění a kultury.

¹⁵ *Mobility Matters: Programmes and Schemes to Support the Mobility of Artists and Cultural Professionals. ERICarts, October 2008, www.mobility-matters.eu*

¹⁶ *Study on the Mapping and Evaluating of Existing Platforms (Websites) within the Cultural Sector Aimed at Stimulating Debate and Cross-border Exchange of Matters Concerning European Culture, http://eacea.ec.europa.eu/about/procurement/2008/06/call_en.htm*

Expertní fórum a konference

Již v prosinci 2007 ustanovil tehdejší evropský komisař pro vzdělávání, výchovu, kulturu a mnohojazyčnost Ján Figel expertní fórum pro mobilitu *High Level Expert Forum on Mobility*, které dostalo mandát k vypracování doporučení pro mobilitu a její propagaci v členských zemích, se zvláštním důrazem na studenty a mládež. Fóra se po dobu 6 měsíců účastnili zástupci různých oblastí (vzdělávání, výzkum, kultura, mládež atd.). Kulturní oblast byla zastoupena sítí IETM (Informal European Theatre Meeting) a EMO (European Music Office). Závěrečná zpráva fóra *Making Learning Mobility an Opportunity for All (Učinit mobilitu zaměřenou na vzdělávání příležitostí pro všechny)*¹⁷ byla zveřejněna v červenci 2008 Generálním ředitelstvím pro vzdělávání a kulturu (DG EAC). Mezi hlavními doporučeními jsou:

- zlepšit synergii mezi programy i jednotlivými stupni řízení – k tomu je zapotřebí větší spolupráce mezi členskými státy, EU a soukromým sektorem,
- „leasing mobility“ – mladí občané EU by měli získat zkušenosti pobytem v jiné členské zemi,
- zajistit data o mobilitě s vyšší vypovídací hodnotou.

V listopadu 2008 proběhla v Paříži v rámci francouzského předsednictví v Evropské radě konference *Opening New Avenue for the Dissemination of the Performing Arts in Europe (Otevření nové cesty pro šíření scénických umění v Evropě)*¹⁸. Konference měla být původně zaměřena jen na mobilitu v oblasti performing arts, ale během konference se jasně ukázalo, že mobilitu je třeba diskutovat ve všech jejích aspektech (mobilita děl, umělců i kulturních pracovníků) a ve všech uměleckých oblastech. Jako zásadní poselství konference vyplynula potřeba silných národních kulturních politik, ze kterých potom může vycházet i společná evropská kulturní politika. Konference poukázala na jasnou nevyváženost v možnostech mobility nejen mezi členskými zeměmi EU a ostatními zeměmi, ale

¹⁷ *Report of the High Level Expert Forum on Mobility: Making Learning Mobility an Opportunity for All, 2008, http://ec.europa.eu/education/doc/2008/mobilityreport_en.pdf*

¹⁸ *Více na www.eu2008.fr*

i mezi tzv. starými a novými členskými zeměmi. Disproporce však existují i na územích jednotlivých „starých“ členských zemí.

V září 2009 proběhlo v Bruselu *European Forum for Culture (Evropské fórum pro kulturu)*, pořádané Evropskou komisí. Konference s více než 900 účastníky ze 60 zemí se věnovala rovněž problémům spojeným s mobilitou. Hlavní panel *Mobilita umělců a dalších kulturních pracovníků*¹⁹ shrnul dosavadní zjištění studií, kterými jsou legislativní překážky bránící mobilitě (víza, sociální zabezpečení umělců a daňová problematika), nesrovnalosti lokální i mezinárodní, potřeba optimalizace programů mobility a také upozornil na nové téma, a to sice nutnost hledat alternativní cesty pro mobilitu (cestování a mobilita jsou v dnešní době více než kdy jindy spojeny s vedlejšími efekty). V doprovodném programu představila svou práci pracovní skupina OMC pro mobilitu umělců a dalších kulturních pracovníků, pracovní skupina OMC pro mobilitu sbírek i kulturní platformy. Velmi důležitým aspektem konference byla skutečnost, že do její přípravy byla zapojena kromě Generálního ředitelství pro kulturu a vzdělávání také další generální ředitelství jako jsou generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální záležitosti, výzkum, podnikání, regionální rozvoj či vnější vztahy.

Mobilita v kulturní politice České republiky

Mobilita je přímo zmíněna v hlavních státních strategických dokumentech pro oblast kultury. Ve *Státní kulturní politice na léta 2009–2014*, přijaté usnesením vlády v roce 2008, je podpora mezinárodní i regionální mobility jednotlivých aktérů v oblasti kultury jedním z hlavních úkolů. Kromě toho je úkolem i posílení role kultury v politice vnějších vztahů a prosazování hospodářských zájmů, a to formou přímých aktivit subjektů z České republiky na mezinárodních projektech typu festivalů, veletrhů či bienále. Dalším úkolem je zlepšení přístupu kulturních statků a služeb ze zahraničí na tuzemský trh.²⁰

¹⁹ Viz http://ec.europa.eu/culture/news/pdf/programme_en.pdf

²⁰ *Státní kulturní politika na léta 2009–2014*, www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/

V České republice v současné době existuje řada nestátních neziskových subjektů, které se zabývají výměnnými uměleckými projekty, ale i projekty rezidenčních pobytů, přičemž řada z nich má i vlastní rezidenční program. Řada těchto subjektů se orientuje často na zahraniční umělce, kteří jsou schopni si svůj pobyt uhradit. Co však chybí, je např. rezidenční prostor spravovaný a financovaný hl. městem Prahou a dalšími většími městy, kterážto praxe je v zemích EU zcela běžná.

Jediným státním subjektem, který má svůj tvůrčí rezidenční program je Institut umění-Divadelní ústav. Tuto aktivitu s podporou ministerstva kultury vyvíjí od roku 2004 a zaměřuje se v ní na vyhledávání partnerů v zahraničí, kteří mohou recipročně garantovat určitý standard pro vysílané české umělce. Rezidence jsou vyhlašovány formou otevřených výběrových řízení, a to pro všechny obory umění. Kromě toho Institut umění-Divadelní ústav spravuje též pronajaté studio s apartmánem v rezidenčních prostorách v Egon Schiele Art Centru v Českém Krumlově. Zde je realizován rezidenční program pro výtvarné umělce a scenografy z České republiky.

Ze strany státu jsou projekty mezinárodní spolupráce podporovány ministerstvem kultury v rámci výběrových dotačních řízení odboru umění a knihoven a zahraničního odboru. Stále však velmi citelně chybí podpora krátkodobých výjezdů umělců a kulturních pracovníků do zahraničí, např. za účelem účasti na seminářích, konferencích či iniciace a navázání nové mezinárodní spolupráce. Potřeba takového podpůrného programu mobility je zmíněna v *Koncepci účinnější podpory umění na léta 2007–2013*, vládou přijatého strategického dokumentu.²¹

Od roku 2008 existuje, podle Zákona o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů (z r. 2006), na úrovni státu *Program poskytování příspěvků na tvůrčí či studijní účely* (tzv. stipendijní program). Program je „*systémovým řešením státní podpory fyzických osob, zejména autorů nebo výkonných umělců, při tvorbě a vzniku autorských děl a uměleckých výkonů, ale také jiných odborných pracovníků při umělecké a odborné tvorbě nebo při získávání zkušeností a podkladů pro další uměleckou, vědeckou*

²¹ *Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013*, www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=106 (více informací na www.divadlo.cz/koncepceumeni/)

a jinou odbornou činnost v oblasti kultury“ ²². Stipendijní program však řeší pouze delší pobyty s minimální délkou jednoho měsíce.

Na úrovni měst a krajů není dosud otázka přímé podpory mobility příliš řešena – pokud dochází k podpoře hostování českých umělců v zahraničí či vysílání výstavy do zahraničí, jsou takové akce spíše spojovány s propagací města či regionu než s účelovou podporou mobility.

²² Viz *Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely*, www.mkcr.cz/cz/profesionalni-umeni/granty-a-dotace/program-poskytovani-prispevku-na-tvurci-nebo-studijni-ucely-tzv--stipendijni-program-2380/

STUDIE NA TÉMA MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A MOBILITY

Study on Cultural Cooperation in Europe in the Various Cultural and Artistic Fields

Interarts a EFAH, October 2003.

http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc938_en.htm

Converging Cultural Policies: The Pragmatic Approach of The Arts All Over Europe /

Cas Smithuijsen

In The Arts, Politics and Change: Participative Cultural Policymaking in South East Europe

/ Smithuijsen, C. – Suteu, C. – Weeda, H. (eds.)

Boekmanstudies, 2005, s. 261–273.

www.boekman.nl/documenten/2005_smithuijsen3.pdf

Cultural Cooperation in Europe: What Role for Foundations?

Fondazione Fitzcarraldo, 2003.

www.fitzcarraldo.it/ricerca/pdf/CulturalCooperation_Final%20Report.pdf

A Feasibility Study Concerning the Creation of a European Observatory of Cultural Co-operation

ECOTEC, August 2003.

www.institutumeni.cz/res/data/004/000558.pdf

VISAS / The Discordant Note: A White Paper on Visa Issues, Europe & Artists' Mobility /

Ole Reitov – Hans Hjorth

Freemuse, ELMF a ECA, 2008.

<http://freemuse.synkron.com/graphics/Activities/Campaigns/PDF/VisaWhite-Paper.pdf>

Information Systems to Support the Mobility of Artists and Other Professionals in the Culture Field

DG Education and Culture of the European Commission, March 2009.

http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/cultural_mobility_final_report.pdf

(Executive Summary: **http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/cultural_mobility_executive_summary.pdf**)

Mobility Matters: Programmes and Schemes to Support the Mobility of Artists and Cultural Professionals

ERICarts, October 2008.

www.mobility-matters.eu

Study on the Mobility and Free Movement of People and Products in the Cultural Sector / Olivier Audéoud

European Commission, 2002.

http://ec.europa.eu/culture/pdf/doc913_en.pdf

Artists' International Mobility Programs / Judith Staines

IFACCA, 2004 (aktualizováno 2007).

www.ifacca.org/files/artistsmobilityreport.pdf

Global Roaming: Mobility Beyond Europe for Professional Artists and Arts Managers / Judith Staines

IETM, 2004 (aktualizováno 2007).

www.on-the-move.org/documents/GlobalRoamingFINAL.pdf

Taxation of International Performing Artists: The Problems with Article 17 OECD and How to Correct Them / Dick Molenaar

International Bureau for Fiscal Documentation (IBFD), 2005.

www.ibfd.org/portal/Product_Doctoral_10.html

International Flows of Selected Cultural Goods 1994–2003

UNESCO, 2005.

www.uis.unesco.org/template/pdf/cscl/IntlFlows_EN.pdf

Study on Impediments to Mobility in the EU Live Performance Sector and on Possible Solutions / Richard Poláček

Performing Arts Employers Associations League Europe (Pearle), January 2007.

www.institutumeni.cz/res/data/004/000552.pdf

Mobilité des artistes et sécurité sociale

DG politiques internes de l'Union, Novembre 2006.

www.institutumeni.cz/res/data/004/000553.pdf

National Policies Influencing Cultural Cooperation and Mobility in Europe / Andreas

Wiesand

ERICarts, 2007.

www.labforculture.org/en/resources-for-research/contents/research-in-focus/national-policies-influencing-cultural-cooperation-and-mobility-in-europe

The Status of Artists in Europe / Suzanne Capiou – Andreas J. Wiesand

ERICarts, 2006.

www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=13248

Mobility and Cultural Cooperation in the Age of Digital Spaces / Sanna Kangasluoma – Cristina Farinha – Aleksandra Uzelac

IETM a On-the-Move.org, 2006.

www.on-the-move.org/documents/Reader_training_Oct2006.pdf

European Study on Learning Benefits for Cross-Border Mobile Artists

ENCATC, studie bude zveřejněna v červnu 2010.

www.encatc.org/moving-and-learning/

Dynamics, Causes and Consequences of the Transborder Mobility in the European Arts and Culture

ERICarts, 2006.

www.labforculture.org/en/resources-for-research/contents/research-in-focus/dynamics,-causes-and-consequences-of-transborder-mobility-in-the-european-arts-and-culture

Artists on the Move: Report of the SICA Conference Artists on the Move organised in Rotterdam 2004

SICA, 2004.

www.sica.nl/pdf/Reportartistsonthemove2004.pdf

International Co-production and Touring / Guy Cools

IETM a On-the-Move.org, 2004 (aktualizováno 2007).

www.on-the-move.org/documents/Co-productionandtouring.pdf

Report on the State of Cultural Cooperation in Europe

Interarts a EFAH, 2004.

http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc938_en.htm

Umělci bez hranic **Mezinárodní spolupráce a mobilita v oblasti kultury**

Sestavili Viktor Debnár, Eva Lukášová, Magdalena Müllerová a Eva Žáková.

Vydala Česká kancelář programu Culture
nákladem Institutu umění-Divadelního ústavu.

Obálka, grafická úprava a sazba Barbara Kočí.

Vychází v roce 2009

jako 599. publikace Institutu umění-Divadelního ústavu.

1. vydání

Tisk Atelijèur Půda/Tiskárna Daniel

76 stran

Náklad 2 500 výtisků

Neprodejně

ISBN 978-80-7008-240-9

GR pro vzdělávání a
kulturu

Program Kultura